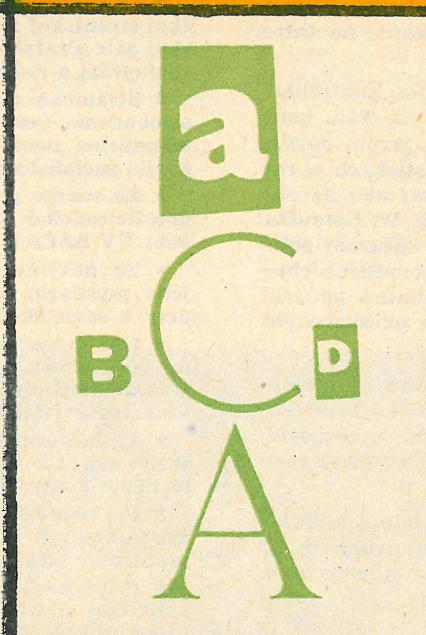
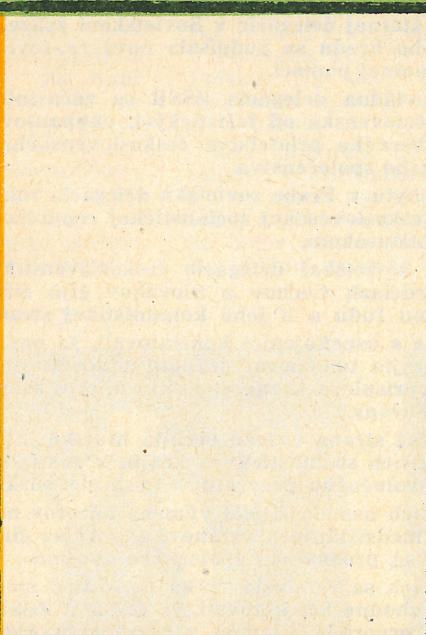
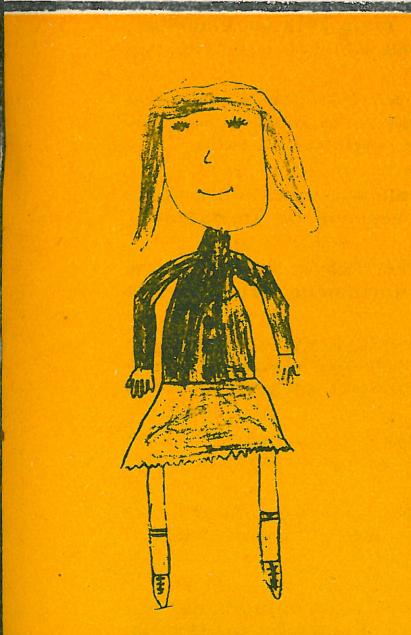
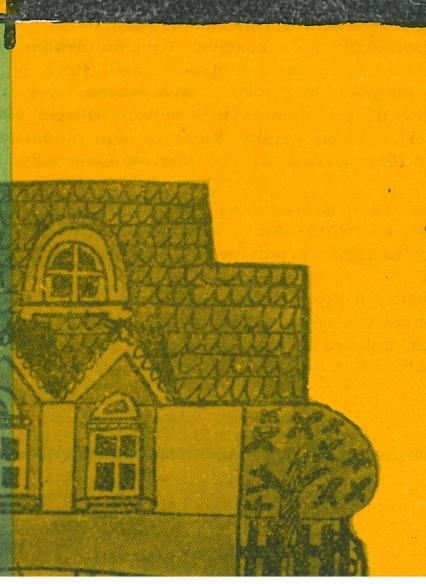
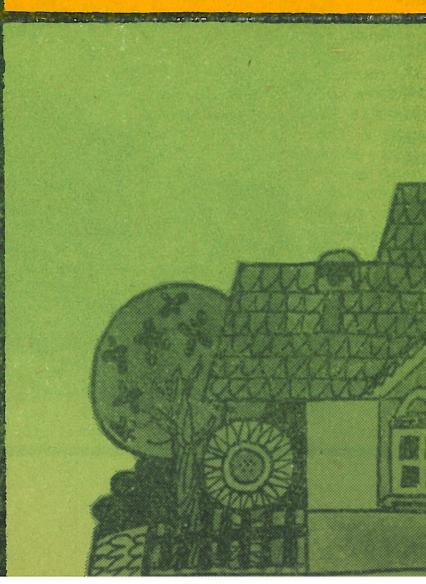
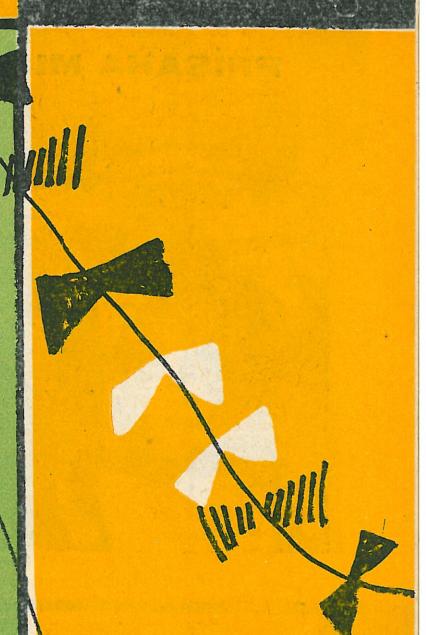

ŽIVOT
KULTURNĚ SOCIÁLNÍ ČASOPIS
CZERWIEC – JÚN – ČERVEN N° 6 1970 – CENA 1 ZL

mir
dom
mam

1.VI.
MEDZINÁ-
RODNÝ
DEŇ
DETI

ČESTNÁ TRIBÚNA NA VRATISLAVSKOM STADIÓNE

25 VÝROČIE VÍťAZSTVA A NÁVRATU POL'SKA NA PRASTARÉ PIASTOVSKÉ ÚZEMIA BOLI SME, SME, BUDEME!

„Boli sme, sme, budeme“ — toto heslo sa najčastejšie opakovalo na transparentoch vratislavských ulíc. Ono v najväčšej skratke vyjadruje to všetko, čím sú pre nás prinávratené západné a severné územia. Vedomie úspechov dosiahnutých v uplynulom štvrtstoročí odôvodňuje radostné ovzdušie, v akom prebiehali vratislavské oslavy. Desiatky kultúrnych podujatí v celom Poľsku dopĺňovali programy ústredných slávností.

Vo Vratislavi mal prejav prvý tajomník ÚV PZRS W. Gomuľka.

Prejav W. Gomuľku, ktorý prerušoval potlesk skoro šesť tisíc zhromaždených bol potvrdením jednotného hodnotenia výrazne manifestovaného práve tu v poľskom Vratislavi, bol svedectvom úplnej zhody medzi pocitmi obyvateľov našich západných území a konštatáciami referátu. Týkali sa minulosti, ale ešte vo väčšej mieru hlavných súčasných problémov. W. Gomuľka charakterizoval najdôležitejšie udalosti spred štvrtstoročia. Manifestanti verejne uvítali konštatovanie týkajúce sa poľského podielu na víťazstve nad fašizmom, a tie slová, v ktorých prvý tajomník ÚV PZRS poukázal na vedyu úlohu ZSSR vo víťazstve nad hitlerizmom a keď zdôraznil, že pre Poľsko bolo najdôležitejšie ustálenie západných hraníc na Odre a Nise.

Počas boja s fašizmom dostala sa k slovu a zohrala významnú úlohu konfrontácia dvoch foriem spoločenského zriadenia: kapitalizmus a socializmus. Táto konfrontácia bola zároveň — ako zdôraznil W. Gomuľka — základným javom povoju nového štvrtstoročia. Aj na stále podsycovanie nemeckých militaristických a revanšistických snáh zo strany svetového imperializmu musíme pozerať ako na ohnivo tejto konfrontácie zvyšujúcej napätie na našom kontinente. Keď W. Gomuľka povedal, že trvalý mier v Európe je možný iba na základe uznania súčasnej politickej mapy Európy a v súvislosti s tým osobitne zdôraznil otázku konečného charakteru poľských západných hraníc na Odre a Nise, ozval sa mohutný potlesk. Stav dočasnosti v tejto otázke pomenoval súdr. Wiesław „bombou s oneskoreným zapaľovaním“.

Z tohto zorného uhla v prejave bol zhodnotený terajší stav rozhovorov s NSR o uznaní týmto štátom poľských západných hraníc za definitívne. Poľsko neprijme žiadne dočasné riešenie — povedal súdr. W. Gomuľka. Doterajší priebeh rozhovorov ešte neposkytuje podklady pre zistenie, že terajšia vláda NSR je už teraz rozehodnutá zaujať práve takýto postoj.

Mier v Európe nemožno budovať bez rozhodného zvratu vo východnej politike NSR. Iba takto môže Bonn uzavrieť obdobie dvadsaťročnej politiky studenej vojny, ktorá je odsúdená na neúspech. Aj keď názory kancelára Brandta sa podstatne neodlišujú od našich, je podstatné, aby sa tomu dalo praktický výraz.

PRÍSAHA MLÁDEŽE

V poslednom čase v Československom kultúrnom stredisku vo Varšave boli usporiadane viaceré slovenské výstavy: slovenskej kníh, slovenského úžitkového umenia a teraz výstava obrazov Miloša Alexandra Bazovského. Tako poľská verejnosť mala možnosť v krátkom čase zo známiť sa s prácami mnohých slovenských umelcov. A treba povedať, že slovenská kultúra a umenie sa vo Varšave prijima s mimoriadnym záujmom.

Miloš A. Bazovský sa narodil r. 1899 v Turanoch a zomrel 1968 v Trenčíne. Bol zakladateľom moderného slovenského maliarstva. Studoval v Prahe, neskôr sa usadil v Martine, odkiaľ podnikal maliarske cesty po Slovensku, najmä na Oravu, Detvu a do Liptova.

Vo svojich skorších prácach nadvázoval na práce významného slovenského maliara Martina Benku. V neskôr období práce Bazovského dostali však úplne samostatný výraz presýtený lyickou a baladickou krásou. Ba-

zovský vo svojom diele sa venoval predovšetkým slovenskej dedine a slovenskému vidieckemu ľudu.

Výstava usporiadana v Československom kultúrnom stredisku vo Varšave je zložená z dvoch časťí. Prvá je retrospektívna, od počiatkov tvorby Bazovského do r. 1949, druhá zahrňuje obrazy namaľované neskôr. Okrem olejomalieb sú tu aj výborné kresby, ktoré sa nám mimoriadne páčili. Všetky diela pochádzajú zo zbierok Slovenskej národnej galérie.

Miloš A. Bazovský pracoval na svojich obrazoch až do smrti, hoci bol už veľmi chorý. Za svoju tvorbu dostal v roku 1961 titul zaslúžilého umelca a r. 1964 titul národného umelca.

Ceskoslovenskému kultúrnemu stredisku vo Varšave, patria slová uznania, že umožnilo poľskej verejnosti sponzorovať slovenskú kultúru v skutočne reprezentatívnom výbere. E. S.

SRDEČNÝ STISK RUKY PO PODPISANÍ ZMLUVY O PRIATEĽSTVE, SPOLUPRÁCI A VZAJOMNEJ POMOCI MEDZI CSSR A ZSSR

25 VÝROČIE OSLOBODENIA ČESKOSLOVENSKA

V celom Československu v mimoriadne slávnostrom ovzduší prebiehali oslavy 25. výročia oslobodenia. Do Prahy prišli delegácie bratských socialistických krajín. Poľsko reprezentovali W. Gomuľka, prvý tajomník ÚV PZRS a J. Cyrankiewicz, ministerský predsed. Aj vo Varšave sa konala slávnostrána akadémia na ktorej prejavu prednesli: R. Strzelecki, člen politbyra ÚV PZRS a A. Gregor, vyslanec CSSR v Poľsku.

Deň 9. mája mestá a dediny Československa vitané v slávnostránom rúchu. Konali sa mnohé akadémie a ľudové veselice. V Prahe a v Bratislave boli vojenské prehliadky. Vojsko predvedlo bojovosť a verność robotníckej triedy a KSČS. Československá spoločnosť manifestovala vďaka osloboditelskej sovietskej armáde, čo sa prejavilo o. i. v početných heslach So Sovietskym zväzom na večné časy, nikdy inakšie!

6. mája t. r. bola podpísaná Zmluva o priateľstve spolupráci a vzájomnej pomoci medzi CSSR a ZSSR, ktorú podpísali za CSSR G. Husák a L. Štrougal a za ZSSR L. Brežnev a A. Kosygin. V komuniké o návštive delegácie ZSSR v Československu o. i. čítame:

★ Po dohode z októbra minulého roku, dosiahnutej počas návštavy československej stranickej a štátnej delegácie v Sovietskom zväze, 6. mája 1970 vo Vladislavskom sále Pražského hradu sa podpísala nová čs.-sovietska Zmluva o priateľstve, spolupráci a vzájomnej pomoci.

★ Stranická a vládna delegácia ZSSR sa zúčastnila na oslavách 25. výročia oslobodenia Československa od fašistických okupantov, ktoré sa stali vrelo manifestáciou nerozborného priateľstva československého a sovietskeho ľudu, ľudu krajín socialistického spoločenstva.

★ Za svojho pobytu v Prahe sovietska delegácia rokovala so stranickou a vládnou delegáciou Československej socialistickej republiky, vedenou prvým tajomníkom ÚV KSČS G. Husákom.

★ Za návštavy sovietskej delegácie československý ľud znova dokázal, že v jeho myslach, srdeciach Čechov a Slovákov žijú city úprimného priateľstva a úcty k sovietskemu ľudu a k jeho komunistikej strane.

★ Obe delegácie s uspokojením konštatovali, že nová Zmluva vyjadruje spoločnú vôle oboch krajín upevňovať jednotu a zomknutosť socialistického spoločenstva a významne prispeva k zabezpečeniu mieru, bezpečnosti a spolupráce medzi všetkými štátmi Európy.

★ Československá strana vysoko ocenila bratskú internacionálnu pomoc Sovietskemu zväzu a ďalších socialistických krajín v roku 1968, ktorá znemožnila uskutočnenie kontrarevolučného prevratu v Československu.

★ Pri rokovaniach nastala široká výmena názorov na otázky dvojstranných medzinárodných a medzištátnych vzťahov, ako aj na široký okruh medzinárodných problémov, ktoré sú predmetom spoločného záujmu.

★ Pri rokovaniach sa venovala veľká pozornosť medzinárodnopolitickým otázkam. Obe strany zhodne konštatovali, že ČSSR a ZSSR vo svojej zahraničnej politike prikladajú prvoradý význam zabezpečeniu jednoty socialistických krajín, vychádzajúc pritom z nespornej skutočnosti, že socialistická sústava je rozhodujúcou revolučnou silou súčasnosti.

★ Rokovanie sa vyznačovalo ovzdušným srdečnosťou, bratskému priateľstva a solidarite a potvrdilo plnú zhodu a jednotu názorov oboch strán na všetky preročené otázky. Obe strany usudzujú, že návšteva stranickej a vládnej delegácie ZSSR v bratskom Československu je novým významným príspevkom k rozvoju všeestrannej spolupráce medzi československým a sovietskym ľudom a upevňovaniu jednoty a zomknutosti krajín socialistického spoločenstva.

KOKTAIL PRI PRÍLEŽITOSTI ŠTÁTNÉHO SVIATKU ČSSR

Ako informuje agentúra PAP, pri príležitosti štátneho sviatku ČSSR a 25. výročia oslobodenia Československa Antonín Gregor, vyslanec Československej socialistickej republiky v Poľsku usporiadal vo štvrtok 9. mája t. r. koktail v paláci v Jablonne.

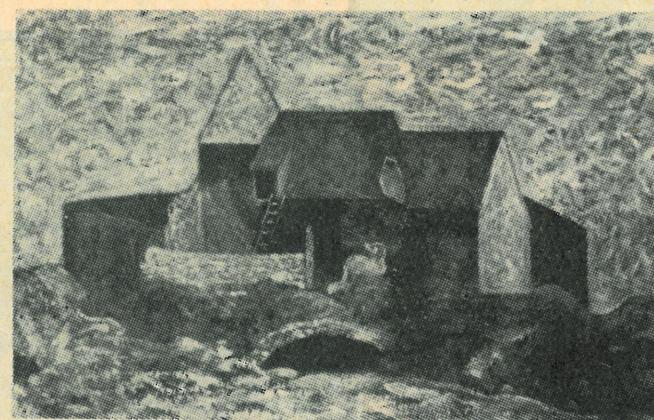
No koktail prišli členovia najvyšších stranických a štátnych orgánov: Ryszard

Strzelecki, Józef Tejchma, Mieczysław Jagielski, Stefan Olszowski, Artur Starzewicz, Zygmunt Moskwa, Bolesław Podeworny, Eugeniusz Szyr, Zdzisław Tomal, tajomník Štátnej rady Ludomír Stasiak, členovia Štátnej rady, vedúci oddelení ÚV PZRS, šéf odboru centrálnych inštitúcií a radu rezortov, medzi nimi Józef Winiewicz, vedúci minister-

stva zahraničných vecí a námestník ministra. Prišli aj členovia CV FNC, spoločenských a mládežníckych organizácií, vedeckí a kulturní činitelia, generali, novinári.

Boli prítomní aj šefovia a členovia diplomatických úradov akreditovaných vo Varšave.

Prijatie prebiehalo v miromiernom srdečnom ovzduši.

SAMOTA 1957

DRUŽBA POD HAVRANOM

K štátnym hraniciam za Jurgovom vedú drevé tabuľky s nápisom „zlet“. Po ceste vidíme väčšie i menšie skupinky mládeži, ktorí ide peši alebo na bicykloch. Často nám cestu hatia autobusy, ktoré tiahnu smerom na Havran a Murán. Tak bolo až do mostu na Bialke pri Bukovine, cez Čiernu Horu a Jurgov až po hranice v ono nedenne ráno 17. mája t.r., keď mládež Nowotarského a Popradského okresu usporiadala zlet priateľstva.

Hoci mrholilo, keď sme prišli k colnici, na poľskej strane bol tu už daj mládež. Tatry boli zahalené mračnami. Po obidvoch stranach hranice závory zdvihnute. Účastníci zletu obliehali potravinové poľné kuchyne. Všetci čakali slovenských hostov. Ako prvý prišiel mohutný barbus Jednoty a zastal pri ceste.

Konečne niekto zavola: Idú. Zo slovenskej strany sa pohol dlhý spievod smerom na poľskú stranu. Zatiaľ u nás sa bleskove formoval špalier. Hrala dyckovka v Nowém Targu a bolo počúť volanie poriadateľov a veliteľov družín. V čele stála delegácia mládeže s bochníkom chleba a soľou. Za nimi hospodári Nowotarského okresu na čele s prvým tajomníkom OV PZRS Józefom Nowakom, tajomníkom Tadeuszom Nowosielským a predsedom Okresného národného výboru Władysławom Gawlasom.

Už sú tu. Výrazne počujeme pochod znejúci na nôtu „Miała baba koguta“ a

na transparente čítame nápis Zdravíme mládež z Nowého Targu. Utvára sa veľký kruh. Už nepočujeme uvítacie slová, len volanie na slávu, objatia a bratanie sa. Tajomník Nowak objíma a bozkáva tajomníka Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska z Popradu Ondreja Džupina. Už skôr slovenská a poľská mládež dostala očislované odznaky, ktoré teraz majú na šatách a jednotlivé čísla hľadajú svoje páry. Pochod sa rozpadol a s veľkou skupinou ideme na počas.

Na estrádu vchádzajú predstavitelia administratívnych orgánov a mládežníckych organizácií Popradského a Nowotarského okresu. Hudba hrá štátne hymny. Pozdravy si vymieňajú. W. Górecki ako predseda Zväzu dedinskéj mládeže v Nowém Targu a jeho kolega z Popradu Milan Adžima.

Na tomto mieste pripomienime, že zlet priateľstva poľskej a slovenskej mládeže sledoval cel oslávi 25. výročie výročia nad fašizmom a oslobodenia našich národov. Okrem toho slovenská mládež chcela zložiť hold Leninovi v Poronine, kde býval počas pobytu v Poľsku. Na tieto historické udalosti nadviazali obidvaja tajomníci J. Nowak a O. Džupin.

Keď tajomník O. Džupin rozprával mládeži o oslobodení Slovenska, všetky oči sa upreli na bývalého vojáka Červenej armády Amona Haviara, účastníka boju za oslobodenie Popradu. Poľská mládež pozorne počúvala slová ta-

jomníka J. Nowaka, keď spomínal kuřírske trasy vedúce cez Tatry a Slovensko, účasť poľských partizánov v odbojovom hnutí na Slovensku, spoločné boje s hitlerovským vatrecom. Významnú úlohu v týchto bojoch zohral preident Československa generál L. Svoboda.

Po manifestácii sa delegácie odobrali do Poronina a na počasie sa začala veselica. Na pódiu prichádzali súbory piesní a tancov. Nádherne by sa v slnečnom jase boli vynímali farebné kroje, ale žiaľ, tento deň nebo bolo zatiahnuté. Často poprvávalo a dáždik vyháňal z pôda súbory a z trávy divákov pod stromy alebo do stanov. Napriek zlému počasiu predstavenie bolo prekrásne.

Ako prvý vystúpil súbor z Kežmarku za doprovodu cigánskej kapely. Spomíname sme na časy zbožníkov a Jánosíka. Potom sa už rýchlym tempom prelinali a preplietali súbory z Popradu, Kežmarku a Javoriny, ale aj súbory Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov z Oravy a Spiša, súbory z Poronina, Bieleho Dunajca a Rabky. Zneli piesne a pesničky, kvili husle a hučala basa ďaleko až po Havran a Murán, ktoré až poobede striasli mračná a ukázali sa v celej svojej kráse a nádhore.

Obdivoval som prekrásnu krajinku a naraz sa mi prihovoril horal z Jurgova. Rukou ukázal na počasie pod vrcholmi hôr a rozprával, že Jurgovania tam voľkedy pásali svoje ovce a kravy. Keď bol dieťa, chodil tam spolu s matkou a neskôr už sám bol juhášom. Poz-

nal tam každú skalu, každú ovčiu cesťičku, ale už dávno pod Havranom neboli. Zanotil niečo o ňom a s melancholiou v srdci išiel do bufetu.

Ja som sa začal rozprávať s členmi súborov, ktoré sa na tomto zlete vyznamenali tak svojim programom, ako aj krojmi. Boli to súbory piesní a tancov Slovákov zo Spiša a Oravy, z Krempach, Novej Belej a Jurgova na Spiši, ako aj z Chyžného a Jablonky na Orave. Súbory KSČS na Spiši pracujú pod vedením Emila Cervasa a na Orave pod vedením Jozefa Omylaka. Umeleckým inštruktorm, ktorý sa stará o autentickosť folklóru a o úroveň ľudového umenia, je prof. Kazimierz Bogucki z Krakova. So súborom na zlet priateľstva prišli Ján Molitoris, predseda UV KSČS, úradujúci tajomník UV A. Andrášak, predsedovia obvodných výborov, miestnych skupín a aktivisti Spoločnosti zo Spiša a Oravy.

Na záver ešte jedna poznámka. Zlet trval iba niekoľko hodín. Chodil som pomedzi davom mládeže, kde bolo počúť dva jazyky, ale duch bol ten istý. Rýchlo sa nadväzovali priateľstva, a na rozlučku všetci si vymieňali adresy a malé darčeky. Rozlučka nie na dlho, ved o pári týždňov pohraničné závory opäť pôjdú hore a pôjdeme na slovenskú stranu, na susedskú návštavu. Pôjdeme bohatší o spomienky na nedelu strávenú pod Havranom.

Text a snímky: WŁADYSŁAW FIGIEL

Mládežnická kapela z Kežmarku

Spišsko-oravský súbor Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku

Na veľkej počasie bola manifestácia a veselica

ZO SVETA • ZO SVETA • ZO SVETA

SCHÓDZKA V KASSELI

kancelára NSR Brandta s predsedom vlády NDR Willi Stophom sa skončila bez vydania spoločného komuniké a dohody o dátume a mieste eventuálnej ďalšej konferencie. Agentúra Reuter píše: „Budúcnosť opatrných politických kontaktov medzi východným a západným Nemeckom je neistá“. Príčina: Stoph sa dožaduje mezinárodnoprávneho uznania NDR Bonnom ako východiskovému bodu k všetkým rokovaniám. Dvadsať bodov predložených Brandtom v Kasseli na diskusiách tuto podmienku nesplňa. Ale vláda NSR nechce, aby vo svete vznikol dojem, že sa schôdza skončila fiaskom. Brandt po návrate do Bonnu vylásil, že „veci pokračujú“ a vyjadril presvedčenie, že tretie stretnutie so Stophom sa uskutoční.

IZRAEL NADALEJ PROVOKUJE

Clovek nemusí študovať politické komentáre o udalostach na Blízkom východe, aby pochopil, že Izrael sa absolútne nemieni

vzdat svojej expanzívnej a agresívnej politiky. Svedčia v tom každodenné správy o izraelských náletoch a o „omyloch“ izraelských pilotov, ktorých bomby sejú smrť medzi detmi a civilným obyvateľstvom. Sovinismus a eufória, ktorá v Izraeli trvá od 5. júna 1967, a jeho politika expanzie spôsobujú, že veľké napätie na Blízkom východe nielen neklesá, ale sa stále stupňuje. Keďže Izrael už nemôže tak ako doteraz uskutočňovať teroristické nálety na územie Egypta pre stále rastúce obranné sily ZAR, agresívne zaútočil na južné oblasti Libanónu. Tento nový akt agresie proti arabským krajinám sa stretol so všeobecným odsúdením a protestom. Bezpečnostná rada vyzvala Izrael, aby ihned zastavil útoky. Podľa káhirského rozhlasu účelom izraelského útoku bolo znepríateliť partizánov a libanonské orgány, zrušiť dorozumenie uzavreté v Káhire medzi obidvoma stranami a „pozdívňať ducha izraelského národa po posledných nevydarených akciách na Suezskom prieplave“. Ale libanonská armáda a partizáni prinutili izraelskú vojská, aby sa stiahli. Do akcie sa zapojili aj syrská a iracká vojská. Ako vidieť, je tu čoraz užšia koordinácia obranných akcií arabských štátov a obojového hnutia.

INTERVENIA POKRAČUJE

V dejinách vojny na Indočínskom poloostrove začala sa nová kapitola. Na rozkaz prezidenta Nixonu početné jednotky amerických a saigonských vojsk vtrhli na územie Kambodže a začali veľkú vojenskú intervenciu. Na prek mohutnej vlnie protestov, ktorá zahrnula celé Spojené štáty a najmä mládež, napriek jej odsumeniu verejnou mienkou americcko-saigonská agresia proti Kambodži pokračuje a rozširuje sa, zahrňuje stále nové a nové územia. Coraz širším prúdom plnie vojenská pomoc pre Lon-Norlov režim. Súčasne saigonský premiér Cao Ky vyhlásil, že saigonské vojská nehodlajú opustiť Kambodžu spolu s americkými vojskami. A odpoveď kambodžského predstaviteľa: „Kambodžania radšej zomrú ako by mali zostať pod vietnamskou nadvládou“. V Phnom Penh sa zjavili náписy, ktoré protestujú proti správaniu sa saigonských vojsk v Kambodzi, proti rabovačkám, násileniu, masakram žien a detí. Iné nápisy robia Američanov zodpovednými za tieto barbarské akcie. No toto všetko ničako neoslabuje aktivitu partizánov verných kniežaťa Norodomovi Sihanoukovovi. Väčšinu krajiny na východ od Mekongu prakticky kontrolujú tiež sily.

VOL'BY VO VEL'KEJ BRITÁNII

Ministerský predseda Wilson dal súhlas kráľovnej na rozpustenie parlamentu a určenie dátumu volieb vo V. Británii na 18. júna t.r., čiže rok pred skončením volebného obdobia. Príčiny: zlepšenie hospodárskej situácie krajiny (napr. v máji bolo 579 235 nezamestnaných čiže o 37 420 menej ako v apríli), podľa výskumu verejnej mienky labourovci majú prevahu nad konzervatívcami.

ÚSTREDNÝ VÝBOR KSF

sa na svojom plenárnom zasadnutí rozhodol vylúčiť zo strany Rogera Garaudy (57-ročný). V uznesení ÚV sa o.i. hovorí o tom, že „Garaudy pomocou falšovania a ohovarania sa dostal na čelo protikomunistickej kampane. Vyzýva k rozkolu v strane...“ Garaudy obvinil vedenie KSČS z rozboru Waldecka Rocheta s Dubčekom, čo sa vrah malo stať základom obžaloby proti nemu. KSF sa rozhodne postavila proti tejto obžalobe.

ZOMRELI

TADEUSZ BREZA, jeden z najvýznamnejších poľských súčasných spisovateľov a esejistov. Pracoval aj v diplomatickej službe (1929-32 Londýn; 1955-59 Rím). Debutoval románom Adam Grywałd (1936). Po vojne napísal o.i. Mury Jerycha (1946), Uczta Baltazara (1952) a najznámejšie Spiżowa Brama (1959) a Urząd (1960), ktoré boli preložené do 24 jazykov. Dostal štátne literárne ceny prvého a druhého stupňa, Order Sztabar Pracy I. a II. triedy. Žil 65 rokov.

LEONID TELIGA, jeden z najslávnejších moreplavcov na svete. Na jachte Opty sám oboplával dookoła sveta. Počas vojny bol pilotom na bombardovacom lietadle. Autor mnohých románov a noviel s morskou tematikou. Zomrel na rakovinu. Žil 53 rokov.

EUSTACHY CZEKALSKI, spisovateľ; autor divadelných hier, románov a spomienok W cieniu zamkowego zegara (1956). Literárny kritik. Žil 85 rokov.

Zo slovenskej strany s chlebom a soľou. V druhom rade zľava doľava stola: účasník boja za oslobodenie Popradu František Amor a tajomník Okresného výboru strany z Popradu Ondrej Džupina.

EKONOMICKE PODNETY

Uznesenie 5. pléna UV PZRS o zlepšení systému ekonomických podnetov v socialistickom sektore je výsledkom vyše dvojmesačnej diskusie, ktorou iniciátorom bolo politbyro UV a ktorá prebiehal medzi pracujúcimi a medzi širokými kruhmi odborníkov. Týmto spôsobom návrh reformy, na ktorú sa sústredí pozornosť verejných mienky, dôkladne preanalýzovaný a spresnený sa stal platnou straníckou direktívou. Direktívou pre milióny ľudí, od práce ktorých priamo závisí veľkosť a tempo priemyselného rozvoja a tým istým rast zámožnosti spoločnosti, sily a pozícia našej krajiny vo svete.

Mimoriadna závažnosť uznesenia 5. pléna a to tak v ekonomickom, ako aj politickom zmysle je zrejmá každému z nás. Ostatne tiež rozhodnutia sú už dôvod očakávaným napísaním príslušnej bodky nad „i“, sú logickým pokračovaním procesov modernizácie celého systému prostriedkov pôsobenia na poli národného hospodárstva. Pouvažujme teda — ak nechceme byť pozadu za inými štátmi, a to celkom iste nikto z nás nechce; ak chceme, aby zmenna zastaralých extenzívnych metod na jedine výhodné intenzívne metódy nebola iba pobožným želaním, ale stala sa skutočnosťou, každodennou praxou, celkom iste sa musí siahnuť po takých inštrumentoch, ktoré nebrzdia, ale práve naopak povzbudzujú k energetickej činnosti, k najefektívnejšej práci. A práve novým systém ekonomických podnetov je takým silným povzbudením. Jeho myšlienku veľmi zjednodušeným

spôsobom možno vyjadriť takto: Tvoj piat v tvojich rukách. To znamená, ak poňok dosahuje objektívne dobré ekonomicke výsledky; ak jeho spoločenské výrobne náklady sú stále nižšie; ak plne využíva výrobný potenciál; ak môže dokazat skutočný, to znamená rentabilný technický pokrok; a ak dodáva výrobky vysokej kvality a v žiadnom súťasne rastú prostriedky na zvyšovanie miezd a premiový fond. Jasné, že čím výšie efekty, tým výšie platy. Čiže zvýšenie platov robotníkov a duševných pracovníkov je proporcionálne závislé na vlastnej invenčii, hospodárenství, svedomitosti a pracovitosti každého kolektívu.

O význame tejto reformy takto vravel Władysław Gomułka v záverečnom prejave na 5. pléne UV PZRS:

„Nový systém ekonomických podnetov je nutnosťou vypĺňajúcou z nášho hospodárstva, je jedným zo základných inštrumentov, ktoré podmieňujú jeho intenzívny rozvoj.“

Sme na etape utvárania nového prístupu k hospodárstvu, na etape všeobecného uplatňovania ekonomických kritérií. Vyžaduje si veľa práce a predovšetkým prekonanie doterajšieho postoja, doterajších psychických bariér, spôsobov myšlenia, aké sa utvárali v priebehu 25 rokov a ktoré sú dnes neúnosné. Sú brzdou nášho rozvoja. Ziadom hospodársky vedúci a stranícky činite! sa nevyhne ekonomickým kritériám. Život to nedovolí, a nedovolí to ani strana.“

Predchádzajúci číslo Života s reportážou „V Kucové skončili s lhostejnosťou“, v níž jsem hovoril o výsledcích schúze, na ktorú byli zvolení členi výboru Místnej skupiny KSČS a o kultúrnej činnosti rokujúcej dobré výsledky se práve tisklo, když redakce dostala z Kucova zprávu: „Okamžité přijedte, máme potíže, které sami nevyřešíme a které ohrožují existenci souboru a hudebního střediska...“

Okamžité reagujeme na tuto poplašnou zprávu. Informujeme ÚV KSČS a již 6. května, společně s předsedou Společnosti Janem Molitorisem, se setkáváme v Kucově s aktivisty skupiny. Uskutečňujeme také konsultace s předsedou výboru Oddílu v Zelově a jednáme v PPRN v Bečově s Leonardem

čet členů) týkajících se programu práce souboru a hudebního střediska, které podrobně upřesní již výbor skupiny, byla vyřešena také otázka odměny hudebního instruktora, s nímž byla uzavřena smlouva platná do konce dubna t.r. Právě to, že prodloužení této smlouvy nemohla kucovská skupina vyřídit sama, způsobilo, že členi společnosti se obávali o další osud kulturní činnosti skupiny a proto podali zprávu do redakce. Tato práce bude odměnována z dotace ÚV KSČS a kulturního oddělení PPRN v Bečově a také částečně ji budou platit rodiče dětí, které se učí hrát na hudební nástroje v hudebním středisku. Kucovská skupina

HRST VYŘEŠENÝCH OTÁZEK

Niewiadomským, vedoucím oddelení pro vnitřní záležitosti. Chceme získat plné informace a zajistit finanční pomoc pro kucovskou skupinu.

V reportáži z Kucova jsem kromě iného napsal: „Trvání a rozvoj této činnosti (kulturní) závisí ve značné míře na pomoci ÚV Společnosti. Jde, kromě iného, o odměnu instruktora a doplnění hudebních nástrojů, dodávání repertoárového materiálu...“ Napsal jsem také o návrzích předložených na volební schůzi ve věci „prohloubení jazykových znalostí“, zmínil jsem se i o tom, že „ne všichni ze zdejších obyvatel českého původu jsou již členy Společnosti“. A hlavně témito problémy jsme se nyní v Kucově zabývali a o nich rozhodovali. Tedy vedle konkrétních organizačních záležitostí (kolektivní práce celého výboru, větší po-

také obdrží finanční prostředky na koupi potřebných bicích nástrojů. Část věnuje výbor oddílu v Zelově a zbytek ÚV Společnosti. Kromě toho bylo dohodnuto, že český repertoár, který již částečně dodala naše redakce, bude doplněn ústředním výborem. Za účelem prohloubení jazykových znalostí — češtiny, zvláště u mládeže, zorganizuje výbor skupiny čtenářský kroužek. Potřebnou literaturu dodá ÚV. Dodejme, že aktivní skupiny se zavázal vykonat stojany na noty pro potřeby hudebního střediska. Lze tedy soudit, že kulturní činnost má veškeré podmínky ke zdárnému rozvoji. Jaký tento další rozvoj hude, jakou bude mít náplň a úroveň, to už je věc aktivity Místní skupiny v Kucově, věc zájmu všech členů.

ADAM CHALUPEC

VARŠAVSKÉ ZASADANIE RVHP

Dôležitou udalosťou minulého mesiaca bolo celkom iste 24. zasadanie Rady vzájomnej hospodárskej pomoci, ktoré sa konalo vo Varšave za účasti vládnych delegácií Bulharska, Československa, Maďarska, Mongolska, NDR, Poľska, Rumunska a Sovietskeho zväzu. Na čele delegácií stáli predsedovia vlád. Ako vieme, stále pokračujúci proces upevňovania hospodárskej spolupráce medzi socialistickými krajinami je podmienkou pokroku, modernizácie výroby a rastu jej rentability. Dokonca možno povedať, že už dnes hospodárstvo socialistického tábora je v značnej miere integrované, a že existuje — opretá na surovinových základnach a technickom vybavení — specializácia výroby v mnohých odvetviach. Ale ešte nie všetko v tejto oblasti bolo urobené.

Práve o spôsoboch ďalšej, výhodnej integrácie a specializácie rokovalo ďalej v poradí zasadnutie RVHP — najvyšší orgán Rady. Bolo rozhodnuté založiť investičnú banku krajín RVHP, ako aj Medzinárodný inštitút pre ekonomicke problémy svetovej socialistickej sústavy. Boli akceptované prihlásené návrhy v oblasti hospodárskeho plánovania a dlhoterminových predpovedí v oblasti vedy a techniky, koordinácie plánov atď. Celkovo je tu výrazný pokrok v pomere k súčasnemu stavu spolupráce.

Predsedovia vlád, ktorí sa zúčastnili zasadania vydali spoločné prehlásenie, ktoré odsudzuje americkú agresiu v Indočíne a najmä vpád do neutrálnej Kambodge. Súčasne vyjadrili podporu národovi Indočíny, ktoré bojujú za svoju slobodu a nezávislosť.

Na snímke zľava doprava: K. Stec, W. Matusiak, R. Szurkowski, Z. Hanusik, Z. Krzeszowiec, Z. Czechowscia a A. Kaczmarek.

S ÚSMEVOM CEZ ŽIVOT, ALE AKÝ?

Čo je mierou hodnotenia človeka? Tu v Anglicku, ako ostatne všade v kapitalistickom svete človek sa, žiaľ, hodnotí podľa výšky konta v banke. Vládnú tu peniaze – anglicky money! Samozrejme sú aj výnimky. O niektorých ľudoch sa vracia: slávny lekár, vedec, herec. Ale to nemení pravidlo. My, ľudia, čo žijeme v socialistickom zriadení, nemôžeme súhlašiť s takým povrchným hodnotením človeka. Aj keď zo zdvorilosti neprotestujeme, vnútorné sa nám to prieči a pociťujeme istý druh odporu. Zvykli sme si hodnotiť ľudí podľa inej miery a keď túto mieru používame voči ľuďom, ktorých stretáme na našich cestách, dospejeme k zaujímavým záverom a získame bohaté skúsenosti.

Ako príklad spomeniem takúto skutočnosť. V Anglicku býva skoro pravidlom, že mnogí ľudia, ktorí dosiahli vysoké spoločenské postavenie a sú na zodpovedných miestach, ktorí majú vysoké konto v banke a čo s tým suvisí – žijú si komfortne, sa vobec nevyznávajú v oblasti kultúry. Nechcem tým povedať, že nepoznajú vrcholné diela našej literatúry, filmu, divadla známe v celom svete, ale týka sa to napr. anglickej klasickej literatúry. Bol som nesmierne prekvapený, že mnogí vzdelení ľudia nečítali Ságu rodu Forsytcov. Denná tlač a týždenníky prinášajú oveľa menej informácií o kultúre ako naše, na ktoré sa tak často ponosujeme. Liverpool, mesto s viac ako miliónom obyvateľov ma iba jednu koncertnú sálu a tri divadlá. Úroveň repertoáru je slabá, najmä čo sa týka svetových noviniek. Lístky sú pomerne drahé.

Úvodom som spomenul tento dosť charakteristický zjav, lebo nám dovoľuje (pri konfrontácii s cudzinou), aby sme sa zbavili komplexu menejcenosti. Hoci totiž neoplývame divízami (práve naopak), a aj v Poľsku (tí, čo cestujú do cudziny) nemajú tých peňazí príliš veľa, predsa v diskusiach o kultúre v širšom ponímaní sa spravidla zapájajú do reči so znalosťou predmetu. A tak keďže Angličanom ľahko môžeme imponovať svojim kontom, vždy im imponujeme tým, ako často chodíme do divadla, kina, na koncerty, čo čítame, čo vieme...

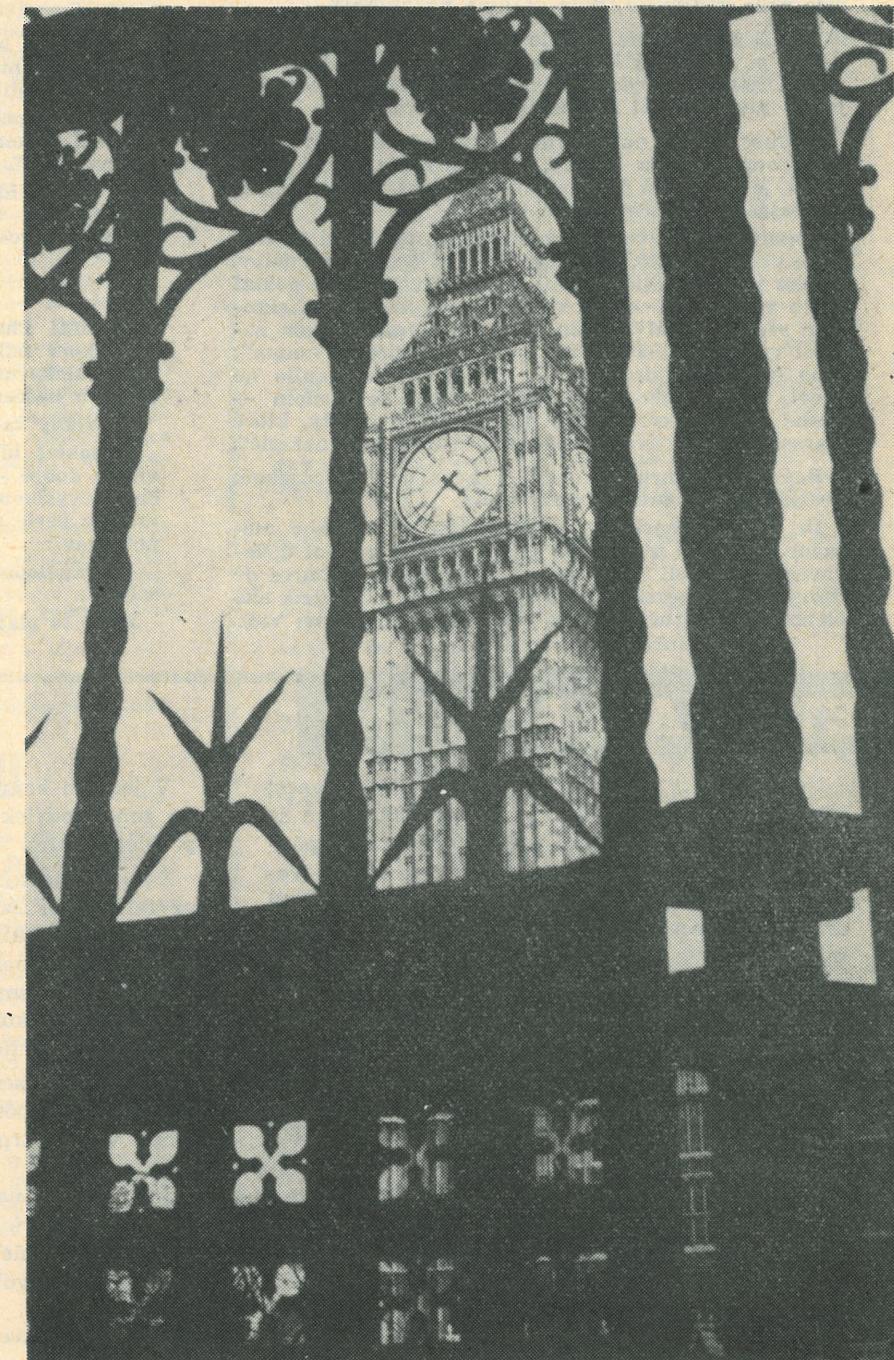
Na tomto mieste však musíme povedať, že peniaze, ktoré Angliačania získali zárobkovou činnosťou, sú spravidla získané ľahkou prácou. A na tomto poli zasa oni nám môžu imponovať, najmä v oblasti čisto výrobnej. Pre situáciu v Anglicku môžeme prispôsobiť naše poľské porekadro: Ci stojíte alebo ležíte, v Anglicku nič zadarmo nedostanete! Keď sa chce zarobiť, musí sa aj pracovať. Keď máte prácu, musíte si ju aj vážiť. Musíte pracovať dobre, čo najlepšie. Ináč zvýšite rady nezamestnaných.

Nezamestnanosť, rast životných nákladov, bytové a sociálne problémy, to sú problémy, o ktorých neradi hovoria. Ale práve teraz počas predvolebného boja medzi Labouristickou stranou a Konzervatívnu stranou tieto a podobné problémy vynárajú sa na povrch šikovne maskovanéj skutočnosti. A tak sme sa napríklad dozvedeli, že za posledných päť rokov životné náklady stúpli o 22,4% a dane o 28%. A hoci vláde Harolda Wilsona sa podarilo zlepšiť celkovú situáciu v krajinе napr. v štátnom rozpočte, no jednako to nemení závažnosť týchto čísel a faktov, ktoré sa za nimi skrývajú. Jedna učiteľka na stránkach istých novín sa ponosovala, že jej plat stačí iba na byt a stravu no s kúpou šatstva

ské orgány sa snažia riešiť túto situáciu a na mieste slumov budú moderné činžiaky. Majú mnoho ľahostí, napr. s vykupovaním stavebných pozemkov, ale rozum velí, aby sa za každú cenu kráčalo cestou mestskej bytovej výstavby. Je pravda, že táto forma stavebnictva ešte zdáleka nie je všeobecná, ale v takomto riešení sa tu vidí zlepšenie situácie pre budúcnosť.

Labouristická strana tvrdí, že aj nadalej (ak vyhrá voľby) sa bude usilovať, aby vyšla v ústrety požiadavkám tých, „čo toho najviac potrebujú“. Preto aj vo volebnom programi sa stretnávame s otázkou bytovej výstavby. Ale nielen s tým. Volebný program služuje ženám také isté platy ako mužom (po r. 1973), sľubuje ďalšie sociálne výmoženosť, vyššie penzie, možnosti vzdelaťať detí aj ľuďom, čo menej zarábajú. Agitácia „hlasuj na nás“ obsahuje teda problematiku, ktorá sa týka väčšiny obyvateľov ostrova. A táto väčšina ani zdáleka nielenže nežije na také úrovni ako bohatí synovia Albionu, ale ani na takej, ako spoločnosť vysoko rozvinutých krajín Európy. Dnes sa iba ľahko dá povedať, ako sa predvolebné sľuby zmenia na fakty v rámci daných možností. Jedno je však isté: nátlak na vládu väčšiny životne zainteresovanej na riešení pálčivých problémov bude čoraz väčší. Aj sľuby musia byť stále realnejšie. Samotné Keep smiling, čiže usmievaj sa, nestačí.

Marian Kaškiewicz

Zvenčí se stavění ničím neliší od starých kucovských domů, krytých ještě doškovicemi. Chybí také informační tabuľka: Kulturní místnost Místní skupiny KSCaS. Práci, vzhledu a čistotě této klubovny se věnuje značná pozornost. Každý večer přitahuje místní členy Společnosti. Schází se zde také obyvatelé Kučova a okolí. Několik dní w týdnu zde cvičí pěvecký sbor a v prvním hudebním středisku KSCaS se mládež učí hře na hudebních nástrojích. Před vchodem do kulturní místnosti stojí: předseda UV Jan Molitors, člen souboru a Edmund Pospíšil, předseda Místní skupiny KSCaS v Kučově (druhý zprava)

Mladičká krajančka Anna Semeradová, která dochází z vedlejšího Kleszczowa, je jednou z nejmladších a nejnadanějších žákyní hudebního střediska

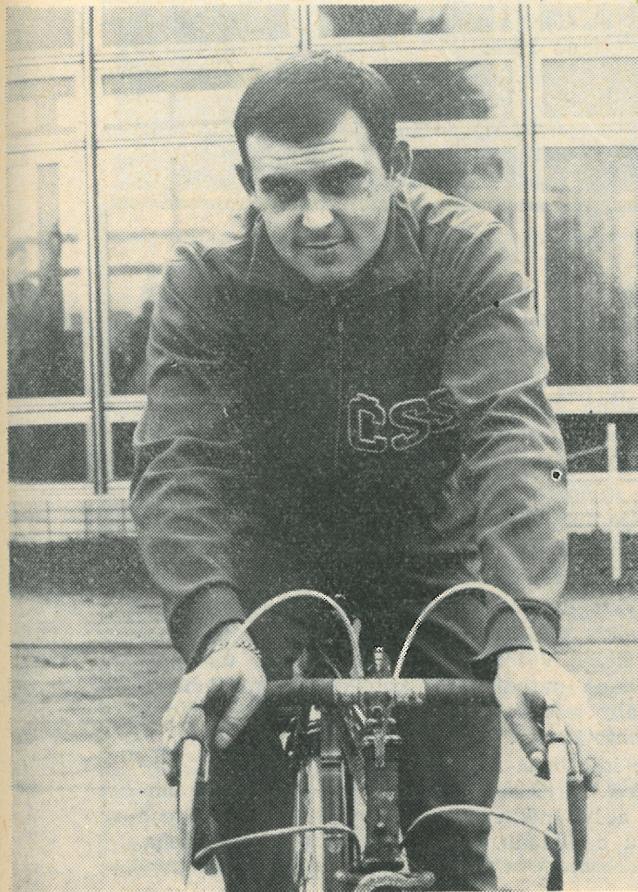
Kučov je dost velkou vesnicí, jejíž stavění se rozložila po obou stranách hlavní ulice. Krajančka Pospíšilová, kterou vidíme na snímku, spěchá do kulturní místnosti Společnosti s minerální vodou, již účastníci vásnivé diskuse uhási svoji žízeň

O písničky s českým textem byla doposud nouze. Tentokrát pomohla redakce. Nové písničky si se zájmem prohlíží Štěpán Figiel, hudební instruktor a Lydie Mundilová, sólistka souboru a současně naše dopisovatelka z Kučova

Hoci Pretek mieru skončili už pred pári týždňami, pripomeňme si ešte raz hrdinov tohto veľkého športového podujatia. Nikto nečakal, že Poliaci dosiahli taký mimoriadne veľký úspech. Na snímke zlava najlepší cyklista Pretekov mieru Ryszard Szurkowski a víťazná poľské družstvo. Na snímke dolu najlepší československý cyklista Jiří Háva, čsl. družstvo obsadilo druhé miesto.

Foto: CAF a ČTK

DE GAULLEOVÉ VŠEDNÉ DNI V COLOMBEY

Minulý rok 27. apríla Francúzi odstránili z politickej scény jedného z najväčších súčasných štátnikov, generála Charlesa de Gaulla 53% hlasov „proti“ za voľnejšiu obsencie siahajúcej 20% oprávnených hlasovať. Referendum sa týkalo vlastne druhoradých reformov užemnej administrácie a senátu preto ani dnes nechýbajú mienky, že de Gaulle sám rozhodol o tom, že sa vzdá najvyššieho postu v republike.

Bývalý prezident Francúzska, ktorý žije na svojom vidieckom sídle v Colombey, trávi svoje dni takmer monotonne rovnako: „píše a myslí na smrť“.

Toto napísal o de Gaullovi v Paris Match známy francúzsky publicista Raymond Tournoux, muž, ktorý patrí k osobným znáym generála de Gaulla a ktorý — dokazujú to aj rôzne intímne podrobnosti jeho článku — zrejme chodil v poslednom čase do Colombey, navštívil francúzskeho exprezidenta a zrejme s ním aj debatoval.

Pracovný deň Charlesa de Gaulla v Colombey-les-Deux-Eglises začína ráno pred ôsmou. O 8.00 hod. si de Gaulle zapína rádio a pozorne vypočuje ranné správy. Potom sa uzavrie do svojej pracovne a píše „priam zúrivo“. Dopisuje už prvý diel svojich Mierových pamäti, ktoré vyjdú knižne roku 1970. Knihu píše rukou, denne popíše veľa hárkov, ktoré potom putujú — kvôli diskrétnosti, aby sa predbežne nič nedostalo von na verejnosc — do Paríža jeho dcere Elisabeth de Boissieu, ktorá potom prepisuje de Gaullova rukopis na písacom stroji.

De Gaulle píše neprestajne až do trinástej hodiny, vtedy, vždy na minútu presne, zájde k televízoru a pozrie poludňajšie spravodajstvo. (Nie je spokojný s úrovňou francúzskeho televízneho spravodajstva a neraz sa stáva, že televízor vypne už v polovici spravodajskej relácie.) Písanie ho natol'ko zaujíma, že za vše odmieta išť so svojou ženou, paní Yvonne, na obvyklú dennú prechádzku. Vynahradzuje si to za večerov, najmä keď je jasné obloha: vtedy rád vyjde pod šíre nebo a díva sa, dlho sa dívá na hviezdy.

I keď Charles de Gaulle nie je v jedle labužník, potŕpi si na dobrú kuchyňu, keď má pri obede alebo večeri hostí, je jedálny lístok mimoriadne bohatý a nikdy nechýba ani znamenité víno a výborný koňak.

(Mimochodom: na jedálnom lístku de Gaullovcov je sice pomerne veľa hydiny, ale nikdy nie z ich dvora — tá je chránená nepísaným zákonom, nikdy ju nezabijajú pre vlastnú spotrebú.)

Popoludní vybavuje exprezident poštu, ktorá je ešte stále veľmi bohatá, týždenne dostáva 500 až 700 listov, okrem toho aj zásielky kníh-darov a usiluje sa, pokiaľ je to v jeho silach, na všetky aj odpovedať. Niektorým svojim bývalým politickým spolupracovníkom napísal vraj dlhé listy, ktoré majú „historický význam“: jeho bývalý minister P. Messmer — de Gaulle ho chcel urobiť dokonca aj ministerskym predsedom — dostal údajne štyri takéto dlhé a dôležité listy, ktoré starostlivo schováva v trezore „pre budúce generácie“.

Raymond Tournoux zistil o bývalom francúzskom prezidentovi aj túto zaujímavosť:

De Gaulle neprijal 2 milióny starých frankov mesačne, na ktoré mal právo ako bývalý prezident („Necheem“ vyhlásil pred odchodom premiérovi Couve de Murvillovi), nepríjima ani platby, ktoré mu patria ako členovi Konštitučnej rady, bývalému generálovi atď..

atď. Žije z tantiém, ktoré dostáva ako autor viacerých kníh a odmieta dokonca aj noviny bezplatne, na ktoré má právo: „Noviny si kupujem za svoje!“ vyhlasuje priateľom návštěvníkom.

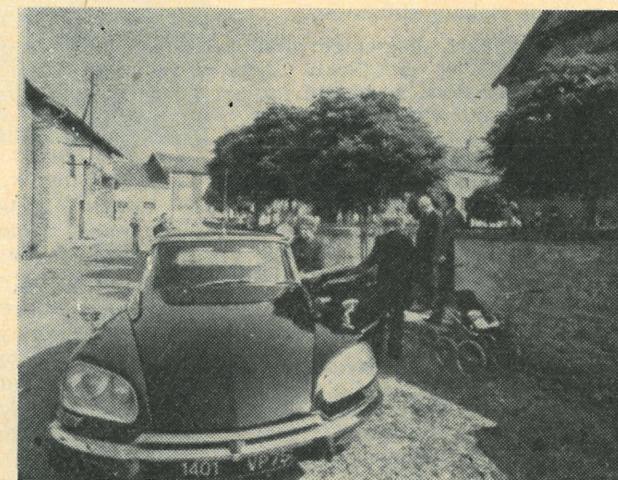
Zato ich veľmi pozorne číta a vobec pozorne sleduje vývin tak doma vo Francúzsku, ako aj v ostatnom svete. Zaujímavé sú komentáre de Gaulla k súčasným francúzskym aktuálnym otázkam a vobec vývinu. Keď vláda má fažkosti, de Gaulle to komentuje takto:

— Vidite, nič sa nezmenilo... Mal som pravdu.

Ak v niektornej otázke je vývin iný, než ako ho de Gaulle predpovedal, komentuje to teraz takto:

— Oproti tomu, čo som povedal, sa situácia zmenila, ale problém v zásade ostáva.

Hoci Charles de Gaulle žije pomerne utiahnutý, zavši si vyjde na kratší-dlhší výlet, väčšinou to však vopred nikomu neoznámi. Tak nedávno navštívil okolie Orleánu aj Le Havre a poznali ho tam až v poslednej chvíli. Potom, 11. novembra, v Deň prímeria, navštívil bývalé bojiská, vybral sa ta autom, no nezúčastnil sa na nijakej oficiálnej pamätnej slávnosti, sám sa prešiel po pamätných miestach a vzdal svoj osobný hold padlým bojovníkom. Natol'ko sa vyhýbal verejnosti, že na obed nezašiel do nijakého mesta, do restaurácie, kazal zastav svojmu šoférovi na čistinke v lese a tam mal studený obed-piknik. Až pri návrate, keď prechádzal viacerými mestami, ho ľudia pozvali...

A napokon o tom, ako de Gaulle „myslí na smrť“.

Raymond Tournoux, ktorého vo Francúzsku pokladajú za jedného z intímnych znalcov de Gaulla, jeho osobnosti i politiky, píše: „de Gaulle sa už pripravuje na smrť“, ale „nie že by chcel už zomrieť“. Aby mohol dokončiť svoje spisovateľsko-spomienkové dielo, bude potrebovať na to ešte niekoľko rokov života. De Gaulle sa podľa R. Tournouxa pripravuje na smrť ako „človek, ktorý nikdy neprestal myslieť na smrť a to už dlhé roky“. Ako taký de Gaulle pamätá na všetko v súvislosti so svojim budúcim definitivnym odchodom zo života:

— Nechce, aby ho uložili v Panthéone. Výslovne odmietol, aby mu usporiadali nejaký grandiozny pohreb „á la Churchill“.

— Bude pochovaný, celkom jednoducho, v Colombey. Povedal k tomu: „Pre de Gaulla nebude pri pohrebe žiadna show“.

— Pokiaľ ide o vlastný hrob, de Gaulle často spomína výrok Chateaubrianda: „Veľkýmu ľuďom stačí na hrobe prostý náhrobok a meno.“

* * *

Generál Charles de Gaulle si teda žije vo svojom vidieckom sídle vyrovnané, pokojne a v práci. Nie je ani zdaleka unudený starec, citiaci sa ako človek zbytočný a bezcenný. Ostatne, neraz o sebe povedal:

— Nikdy sa nenudím — aj keď som celkom sám...

A pokiaľ ide o budúlosť, o dejiny do ktorých vie to dobre — raz prejde, de Gaulle sa o tom zásadne nevyslovuje. Ale je všeobecne známe, že už dôvnejšie berie aj na seba výrok Chateaubrianda o Napoleонovi:

— Napoleonova história sa skončila — jeho epopeja začína...

Bude to platí aj o de Gaullovi?

METLA ALLÁHOVA

Nepriatelia byly miliardy — a postupovali dvacet kilometrov za hodinu. Nad africkým Somálskem se zatmela obloha, v Súdánu rolníci v mešitách úpeli v prosili Alláha o pomoc. Byli však vydáni vetríčkum na milost a nemilost — proti nepriateli druhu Schistocerca gregaria žádná modlitba nepomohla.

Ještě v roce 1964 soudili britští vědci, že státy Blízkého východu a severní Afriky byly „této pochromy zbaveny jednou provždy“.

V posledních týdnech však hordy kobylek vpadly opäť do kraje, jemuž dávaly prednosť odjakživa: pásu země rozprostírajícemu se od severu Afriky až po východ Indie.

V Súdánu zničily kobylky, jimž Arabové říkají „metla Alláho“, bavlníkovou oblast o rozloze 142 hektáru. V Alžírsku, v Pákistánu a v Mali rozdrtila hejna, vážici až 100 000 tun, stromy a kroviny.

V jednom hejnu letí až 50 miliard kobylek. Jedna tuna kobylek spotrebuje za jeden den dávku pro deset slonů.

Žrouti, dlouhých až sedm centimetrov, se báli faraónové. Do zdiva hrobek panovníků vyryli truchlící pozůstalí už v roce 2470 pred naším letopočtem obrazy tohto hmyzu. Jak praví bible, byly kobylky také osmou ranou egyptskou.

V římských koloniích zahynulo pri jednom hladomoru 200 000 lidí — kobylky zničily úrodu.

V roce 1954 sežrala hejna kobylek v marockém Sous-Talu za pět dní 7 000 tun pomerančů. Marocká vláda utrpěla škodu asi čtyři miliony dolarů.

Jižná Afrika napadly v roce 1963 kobylky v takovém množství, že musel být přerušen železniční provoz. Na silnicích dostávali automobilisté smyk, vojenské letectvo a armády se chystaly do boje s hmyzem.

L'UDOVÁ MÚDROST

NEHĽAD NA REČ,
LEŽ NA VEC.

KTO MÁ DOBRÉ SVEDOMIE, KLEBETÁM
SA VYSMEJE.

KTO CHCE CHYTRÉ ZBOHATNÚŤ,
O VŠETKO PRÍDE.

ROZUM CHODÍ PEŠI,
NEVEDOMÁ URODZE—
NOST V KOČI.

MRÁZ ŽIHĽAVU NESPLÁI.

ZASMĚJ
SE

Na jedné hostine oslovil Rothschild Tristana Bernarda:

— Slyšel jsem, že jste velmi vtipný.
Mohl byste mňe pobavit?

— Já jsem zase slyšel, že jste velmi
bohatý. Mohl byste mi darovať 200 miliónov frankov?

George Sandová: Žena, ktorá píše, čini dvě chyby; zvyšuje počet knih a snižuje počet žen.

Při pohledu na muže, s nimiž některé dívky uzavírají manželství, chápeme, jak velice musí nenávidět výdělečnou práci.

Chlapec, ktorý dostáva všechny věci po starším bratu, se ptá matky:

— Mámo, dostanu taky po něm manželku, až mu bude malá?

— Lála stárne.

— Podle čeho tak soudíš?

— Protože říká, že s každým dnem se cítí mladší.

Mladý muž se stěhuje do podnájmu.
Chce vyvolat u domácí dobrý dojem, proto říká:

— Když jsem se stěhoval z dřívějšího bytu, moje bytná plakala.

— Mně se to stát nemůže. U mně se platí dopředu.

Kdysi tloukli rolníci ohrožení zkázou do plechovek, aby tuto metlu zahnali. Dnes rozprašují insekticid „Dieldrin“ — stojí asi čtyři dolary tuna.

Výstražná služba Ústavu pro výzkum kobylek, založeného v roce 1928 v Londýně, sleduje kurs milionového heja, které dokáže bez zastávky zdolat 500 kilometrů. Ohrožené země (na výstražnou službu je jich napojeno asi 50) jsou alarmovány rádiem. Vědci se pokouší stanovit pravděpodobný kurs kobylek předem pomocí meteorologických dat, jež sdělují americké meteorologické družice, a výsledků výzkumu v zemích, kde se tato pochroma líhne. V londýnském ústavu se v umělé líhni denně narodí 3 000 kobylek druhu Schistocerca, aby mohli badatelé zkoumat životní zvyklosti těchto žroutů.

Podle informací badatelů se hejna kobylek, která si teď „prozírájí“ cestu severoafrickými plantážemi a bavlníkovými poli, vylíhla v sejchátech Maskatu o Ománu. Jejich dalším cílem je Keňa.

VE STÍNU HIMÁLAJE

Ve stínu Himálaje leží nejexotičtější z asijských království, tisíciletý Nepál. Na deset milionů lidí tu připadá deset milionů rituálů; exaltovaná mozaika náboženství a sex odpoutává pozornost od býdy a hladu.

Před několika měsíci potvrdila nepálská vláda úředním výnosem, že je 178 pracovních dnů do roka a že zbyvajících 187 je nutno světit jako svátky.

Nejdůležitější obřad se týká devítileté holčičky Kumari, hlavní obyvatelky pohádkového paláce v hlavním městě Káthmándu. Královští poddaní v ní vidí jedinou bohyňu a i vládce Mahendra se před ní musí jednou za rok pokorně vrhnout k zemi.

Kumari žije 355 dní do roka v naprosté izolaci v druhém patře svého chrámu. Jen v říjnu, o svátcích Durga Puja se objeví na deset dní v ulicích Káthmándu ve zlatém kočáru a vyhání démony a zlé duchy. V této dnech je pak celé Káthmándu krvavě obětiště. Tisíce koz a buvolů je v ulicích ubodáváno k smrti. Kněží pobíhají po ulicích s meči v rukou a připravují oběti pro Kumari. Všu-

de tečou černé potoky krve, zatímco Kumari ve svém zlatém kočáru si prodírá cestu davem a žehná obětem. Po svátcích se malá Kumari vrádí na druhého patra svého paláce a čeká celý rok na další vyjížďku.

Podle legendy sahá rodokmen Kumari tisíc let do minulosti. Jednou z jejích prvních podob byla prý socha dvou lvů, kteří ozili a rozrušili se, jakmile se k nim přiblížil člověk.

Bohyňě musí trávit se svými knězi čtyři hodiny denně. Ti říkají, že malá Kumari vstupuje v těch okamžících do jiného světa, kde hovoří s démony a bohy a vraci se s jejich pokyny.

Nejjednodušší pro každého turistu je zahlednout divenku za oknem paláce. Kněží ale důrazně zakazují fotografování. „Kdo poruší nepsaný zákon,“ varují, „riskuje vězení a bičování.“ Dolar vstřelený potají kněží do kapsy však dokáže zmírnit zlost a hněv bohů. Pak zahlednete za oknem Kumarii hezkou tváříčku, s očima černé podmalovanýma, v zářivě červených nebo jantarových šatech, a s ohromným pestrobarevným okem na čele. Vypadá, jako by se smála, ale pohled je prázdný. Zdá se starší než devět let — působí dojemem, že je jí čtrnáct nebo patnáct.

Nestane-li se nic nepředvídaného, bude Kumari bohyňě ještě dva nebo tři roky. Potom však nevyhnutelně přijde pohroma: začne menstruovat a dny její svatosti pominou. Kněží zvolí novou bohyňi z řad vyšší nepálské šlechty. Staré bohyňi nastanou těžké časy.

Bohyňě vyhnaná z paláce dostane padesát dolarů, což je přiměřená částka v zemi, kde většina lidí jí a žije za dolar denně. Za svůj minulý život musí zaplatit vysokou cenu: většina obyvatel Nepálu s ní zachází jako s malomocnou. Nikoho například ani nenapadne oženit se s Kumari, i kdyby se všechno snášela zahladit svou minulost. Také rodina se od ní někdy odvrátí a protože bohyňě už tradici nemá žádné vzdělání ani průpravu pro praktické zaměstnání, končí často jako prostitutka.

Kumari se opravdu poučí o pomíjivosti světské slávy rychleji než kdokoli jiný.

„SOJUZ 9“ NA ORBICIE

W dniu 1 czerwca br. o godz. 22 czasu moskiewskiego z terytorium Związku Radzieckiego wystartowała rakietą nośna ze statkiem kosmicznym „Sojuz 9“.

Na pokładzie statku kosmicznego znajduje się dwuosobowa załoga: dowódca Andrian Nikolajew i inżynier pokładowy Witalij Siewastjanow. Załoga statku „Sojuz 9“ wykonuje w warunkach lotu orbitalnego obszerny program badań i doświadczeń naukowo-technicznych.

Wyjątkowo dużo miejsca zajmują badania medyczno-biologiczne, których celem jest stwierdzenie, jak na organizm człowieka i jego zdolność do pracy, wpływa długie przebywanie w warunkach nieważkości.

Gdy to piszemy trwa nadal lot statku kosmicznego „Sojuz 9“ pod dowództwem plk. A. Nikolajewa, który jak wiadomo jest „weteranem“ lotu „Wostoka-3“ w roku 1962 i mężem Walentyny Tierszko-wej-Nikolajewowej, która jako

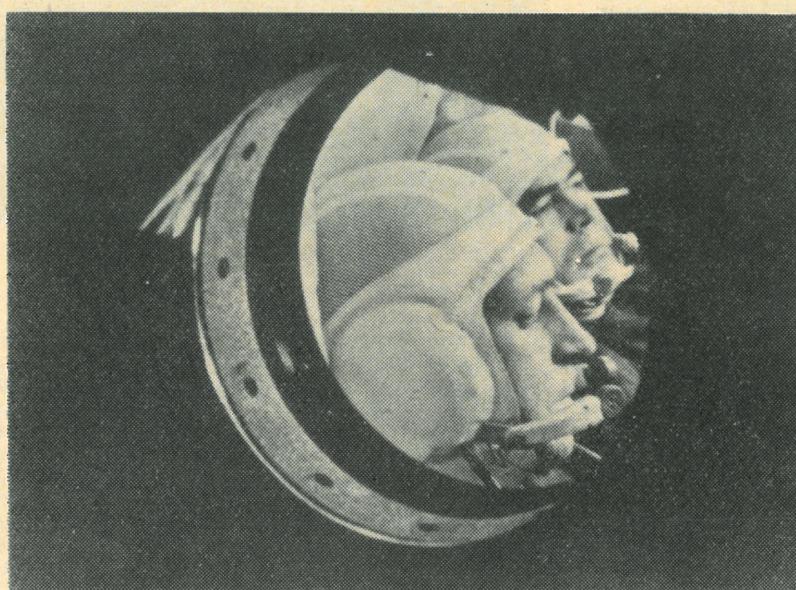
pierwsza w świecie kobieta odbyła lot kosmiczny na „Wostoku 6“ w roku 1963.

Przewiduje się, że lot „Sojuza 9“ będzie długi już dziś wiemy, że rekordowy, bowiem w poniedziałek 15 czerwca br., o godz. 22.00 czasu moskiewskiego skończyła się czternasta doba okołoziemskiego lotu Nikolajewa i Siewastjanowa. 14 dni oznacza 366 godzin lotu, w czasie których statek dokonał 226 okrążień Ziemi. Tak więc załoga „Sojuza 9“ pobiła rekord przebywania na orbicie okołoziemskiej, ustanowiony kilka lat temu przez załogę amerykańskiego statku „Gemini“ — F. Bormana i J. Lovella, który wynosił 330 godzin.

Tak więc jesteśmy świadkami najdłuższych w historii lotu człowieka w kosmosie. 9 lat temu Gagarin przebywał w kosmosie niecałe 2 godziny, drugi kosmonaut Titow — nieco ponad dobę, a Nikolajew — w sierpniu 1962 r. blisko 4 doby. Lot „Sojuza-9“ będzie prawdopodobnie ostatnia próbą torującą drogę do zmontowania na orbicie dużej stacji kosmicznej — być może obsługiwanej przez zmieniające się załogi, dostarczane i sprawdzane na Ziemię.

Na zdjęciu: Inżynier pokładowy kosmonauty W. Siewastjanow (na pierwszym planie) i dowódca statku A. Nikolajew w kabинie pojazdu kosmicznego.

(CAF — Interphoto)

„ČÍTANIE Z RUKY“ — POMÔŽE URČIŤ DIAGNÓZU

Dr. Ruth Achsová, lekárka z Brooklynu zistila, že dobrá polovica dedičných a vrodených chorob sa pri prvom vyšetrení novorodeniatok neobjaví. Pritom oneskoraná diagnóza môže spôsobiť trvalé škody. Preto dr. Achsová hľadala prostriedok, ktorý by včas signalizoval, že „niečo nie je v poriadku“. Týmto prostriedkom sa stal — „čítanie z ruky“. Zistila, že abnormálnosť obrazca dlane dieťaťa je neraz v spojitosti s vrodeným vnútorným defektom a signalizuje napríklad závady v chemických procesoch tela alebo srdcové vady. Podľa lekárskeho odhadu teŕmer na každých 16 dieťaťa padá jedno dieťa s vrodenými vadami. Dr. Achsová so

svojou spolupracovníčkou vyšetrala vyše sto dieťaťa s vrodenými vadami a zistila, že polovica z nich mala abnormálne odtlačky dlane. Z 500 normálnych dieťaťa iba 14 percent dieťaťa malo abnormálny obrazec dlane. Abnormalita obrazca detskej dlane samozrejme nie je jednoznačným príznakom. Je však jediným signálom, že „niečo nie je v poriadku“.

Ziskávajú odtlačky dlane a prstov novorodeniatok je veľmi ľahké a normálnym spôsobom temer nemožné. Deti sa totiž hýbu a rozmažávajú atrament. Preto sa použilo speciálne zariadenie s fotografickým prístrojom. Rúčka dieťaťa sa pritlačí na sklenený hranol, ktorý zväčší čiarový

obrazec dlane a prstov. Zväčšený obraz sa potom fotografuje prístrojom, ktorý snímku okamžite vyvolá. Celý proces netrvá dlhšie ako päť minút. Dr. Achsová si najprv všimla priebeh hlavných ryh. Tieto ryhy mali by byť vždy dve a prebiehať temer súbežne naprieč celou dlaňou. Pri abnormálnom obrazci na dlani je iba jedná ryha, ktorá prechádza napriek dlaňou ako priamka.

Dr. Achsová a dr. Harperová sústredili svoj doterajší výskum na matky, ktoré v čase tehotenstva prekonali spalničky. Táto choroba totiž často spôsobuje vrodené vady dieťaťa.

Spracoval: O. Říha

LIDÉ • LÉTA

UDÁLOSTI

CERVEN - JÚN

- 1.VI. — Mezinárodní den dětí
 1.VI.1933 — krvavé selské bouře na jižním Slezsku
 1.VI.1914 — Provokáni UV PSDS vyzývající dělníky, rolníky, pracující inteligenci a všechny vlastence k zesílení ozbrojeného boje s okupantem.
 1.VI.1945 — zahájení prvního akademického roku na Slezské technice.
 1.VI.1969 — páté volby do Sejmu PLR a národních výborů.
 1.VI. — státní svátek Itálie
 3.VI.1965 — kosmická procházka E. Whitea.
 4.VI.1947 — byla uzavřena Smlouva o hospodářské spolupráci mezi Polskem a Československem.
 5.VI.1875 — narodil se Stanislav Kostka Neumann, český básník, národní umělec, bojovník proti fašismu (zem. 28.VII.1947).
 5.VI.1969 — v Moskvě byla zahájena mezinárodní porada komunistických a dělnických stran, již se zúčastnilo 57 delegací z celého světa.
 5.VI.1967 — agrese Izraele na arabské země.
 6.VI.1530 — narodil se Jan Kochanowski, humanista, největší básník polské renesance (zem. 22.VIII. 1584).
 6.VI.1799 — narodil se Alexandr Sergejevič Puškin, největší ruský básník (zemřel po zranení v souboji 10.II.1837).
 6.VI.1875 — narodil se Thomas Mann, velký německý pokrovský spisovatel (zem. 12.VIII.1955).
 6.VI.1942 — první bitva partyzánského oddílu GL (Malého Franka) u Polichna.
 6.VI.1944 — v Normandii (Francie) přistála vojska spojeneckých armád za účasti polských lodí a polského letectva.
 6.-8.VI.1969 — na osvobozených územích Jižního Vietnamu ustanovil Národní kongres prozatímní vládu revoluční Jihovietnamské republiky.
 7.VI.1835 — narodil se Adolf Heyduk, velký český básník (zem. 6.II.1923).
 8.VI.1810 — narodil se Robert Schumann, německý romantický hudební skladatel (zem. 29.VII.1856).
 8.VI.1825 — narodil se Pavel Hecko, slovenský spisovatel, pedagog, historik a filozof (zem. 24.VI.1895).
 9.-25.VI.1944 — v janovských a lipských lesích a v Solském pralese spojené síly AL, BCh, AK a sovětských partyzáňů pod velením Mieczysława Moczara svedly boj s Hitlerovou armádou.
 9.VI.1946 — na wrocławské universitě a technice byly zahájeny přednášky.
 10.VI.1819 — narodil se Gustav Courbert, jeden z nejvýznamnějších francouzských malířů 10. stol., aktivní činitel Pařížské komunity (zem. 31.XII. 1877).
 10.VI.1875 — v Dolné Lehotě na Oravě se narodil Karol Anton Medvecký, slovenský historik a národní buditel (zem. 12.XII.1937).
 10.VI.1942 — skáza Lidic u Kladna jako pomsta za atentát na Heydricha.
 10.VI.1943 — I. sjezd Svazu polských vlastenců v SSSR.
 10.VI. — Den pohraničníků
 12.VI.1840 — narodil se Jakub Arbes, český spisovatel (zem. 8.IV.1914).
 14.VI.1798 — narodil se František Palacký, významný český historik (zem. 26.V.1876).
 14.VI.1490 — z Trnova do Osvětimi byl vyslán první transport vězňů.
 14.VI.1958 — ve Swierku u Varšavy byl uveden do provozu první polský atomový reaktor.
 14.-19.VI.1963 — spoletý kosmický let V. Bykovského a první kosmonautky světa Valentiny Tereškovové.
 15.VI.1815 — narodil se Ctibor Zoch, štúrovský publicista (zem. 15.XII.1865).
 15.-20.VI.1964 — IV. sjezd PSDS.
 16.VI.1919 — v Prešově byla vyhlášena Slovenská republika rad, která se přihlásila k III. internacionále.
 18.VI.1882 — se narodil Georgij Michajlovič Dimitrov, vůdce bulharského proletariátu, známý svým nekompromisním postojem v tzv. lipském procesu po provokačním zapálení říšského sněmu hitlerovci (zem. 2.VII.1949).
 20.VI.1793 — narodil se Aleksander Fredro, velký polský dramaturg, tvůrce řady vtipných komedií (zem. 15.VII.1876).
 20.VI.1848 — narodil se Josef Václav Myslbek, významný český realistický sochař, jehož dílem je socha sv. Václava na Václavském náměstí v Praze (zem. 2.VI.1922).
 20.VI.1960 — Senegalská republika získala nezávislost.
 20.VI.1969 — rasistický režim v Rhodesii uskutečnil referendum rozhodující o prerusení styku s Velkou Británií.
 21.VI.1819 — narodil se Jacques Offenbach, tvůrce francouzské operetní parodie (zem. 5.X.1880).
 21.VI.1932 — na okrese Lesko vypuklo selské povstání.
 21.VI.1940 — v Palmirách u Varšavy popravili hitlerovci 358 politických vězňů.
 22.-24.VI.1905 — všeobecná stávka v Lodži.
 22.VI.1941 — 29. výročí hitlerovského útoku na SSSR.
 23.VI. 972 — u Cedyně porazil Měšek I. německá vojska.
 23.VI.1652 — narodil se Ján Brokoff, slovenský řezbář a sochař (zem. 28.XII.1718).
 24.VI.1397 — narodil se J. Guttenberg, tiskař z Mohuče, vynálezce knihtisku.
 24.VI.1838 — narodil se Jan Matejko, největší polský historický malíř, který namaloval řadu vynikajících pláten, např. proslulý obraz „Bitva u Grunwaldu“ (zem. 1.XI.1883).
 25.VI.1935 — protest proletariátu Varšavy, Lodže a Dabrowské uhlíře proti fašistické konstituci.
 26.VI.1869 — Narodil se Martin Andersen Nexø, pokrovský dánský spisovatel (zem. 1.VI.1945).
 26.VI.1960 — byla vyhlášena nezávislost Malgašské republiky, bývalé francouzské kolonie Madagaskar.
 27.VI.1905 — vzpoura námořníků na Potemkinu, ruském křížniku Cernomorské výlečné flotily.
 27.VI.1954 — v Obnisku u Moskvy byla uvedena do provozu první atomová elektrárna na světě.
 28.VI.1905 — narodila se Marie Rázusová-Martaková, slovenská spisovatelka pro děti a mládež a básnířka (zem. 5.VIII.1964).
 28.VI.1945 — vznikla prozatímní vláda Národní jednoty.
 28.VI. — Svátek moře, Den loďařů a vojenských námořních sil.
 29.VI.1936 — v Nowosielcích se konala demonstrace 150 000 sedláčů proti sanaci.
 29.VI.1893 — narodil se Walter Ulbricht, předseda Státní rady NDR, první tajemník SED.
 30.VI.1946 — hlasování lidu.
 VI.1958 — ve Varšavě vyšlo první číslo měsíčníku Život, společensko-kulturního orgánu Kulturní společnosti Čechů a Slováků v Polsku.

KSCaS VZDÁVA HOLD VEL'KÉMU LENINOVÍ

Cestná stráž pri pomníku V. I. Lenina v Poronine v deň stredočného výročia jeho narodenia.

V nedeľu 19. apríla tr. sa v Poronine slávili leninský deň. Pred pomníkom V. I. Lenina stáli čestnú stráž hutníci, banici a zamestnanci Leninových lodeníc, vojaci v červených baretkách a podhalanských uniformách, krojaná mládež, študenti a zástupcovia našej Spoločnosti.

Do Poronina priviezli urnu so zemou z Uljanovska, kde sa narodil Lenin. Slávnostný rámc vane malo položenie vencov. Za zvukov polskej hymny k pomníku Lenina položili vence: v mene Celopolského výboru Fronty národnej jednoty — predsedu Ústrednej komisie straničnej kontroly a predsedu Najvyššej kontrolnej komory Zenon Nowak, tajomník NK ZSL Mieczysław Marzec, tajomník CK SD Piotr Stefański a minister ťažkého priemyslu Franciszek Kaim. K pomníku prichádzala delegácia veľvyslanectva ZSSR vo Varšave s veľvyslaneckým radcom Borisom Vereščaginom. Dalej kladl vence: delegácia VV PZRS z Krakova s Czeslawom Domagałom, prvým tajomníkom VV, predstaviteľa vojvodského výboru ZSL a SD, predstaviteľa CRZZ, ZG TPPR, ako aj delegácia Ústredného výboru Zväzu sovietsko-poľského priateľstva a zástupcovia našej Spoločnosti.

Clenovia delegácií navštívili múzeum v Poronine a dom v Bielom Dunajci, v ktorom býval Lenin. (PAP)

Delegácia KSCaS vedena predsedom Ústredného výboru Jánom Molitorisom sa vpisuje do pamätkovej knihy.

Jedním z největších a nesporných úspěchů Polské lidové republiky v posledním čtvrtstoletí je rozvoj námořního obchodního a rybářského loďstva. Po druhé světové válce se Polsku vrátilo pět set kilometrů dlouhé pobřeží Baltského moře s přístavy Gdańskem, Gdyní a Śtětinem, dále pak mohlo počítat s Kolobřehem a několika dalšími menšími přístavy. To byl odrazový můstek. A Poláci ho využili dobře. Už koncem roku 1945 měla polská námořní flotila, která utrpěla za války mimořádné ztráty, 26 lodí o celkové tonáži 114 000 tun. A zásluhou vlastního lodění ského průmyslu disponovala ve čtvrtém roce této pětiletky 231 plavidly o celkové tonáži 1,7 milionu tun. Tím se dostala ve světové tabulce, sestavené podle tonáže, o dvě místa dopředu a je dnes na osmnáctém místě. Nechala za sebou i mnohé flotily států, které patří od nepaměti k význačným námořním mocnostem.

Ale nejenom to; protože je polská flotila mladá, je i moderní. Kolem 43% její tonáže jsou lodě ne starší než pět let, 86% lodí je poháněno spalovacími motory a 20% lodí patří do kategorie velkých, přesahujících tonáž 10 000 tun.

Současně s růstem flotily roste i přeprava zboží. V roce 1963 to bylo 15,5 milionu tun. Lodě „Polských oceánských linek“ z Gdyně a Gdańsku a námořní lodě ze Śtětina se plaví na 33 pravidelných linkách, z nichž nejdůležitější vedou na Dálný východ, do Indonésie, Vietnamu a Austrálie, Indie a na Střední východ i do západních přístavů Středozemního moře, mnohé směřují do západní i východní Afriky a do severních, východních i západních přístavů Jižní Ameriky. Několik polských linek zprostředkuje spojení s některými přístavy v Baltském a Severním moři. K nim patří i pramice obstarávající dopravu ze Svinoústí do Švédska. V současné době se Polsko dohodlo se Sovětským svazem na založení společnosti „Baltamerika“, která bude uskutečňovat spojení s Jižní Amerikou. Bude koordinovat pohyb lodí. Každý z obou států v ní bude mít stejný počet plavidel.

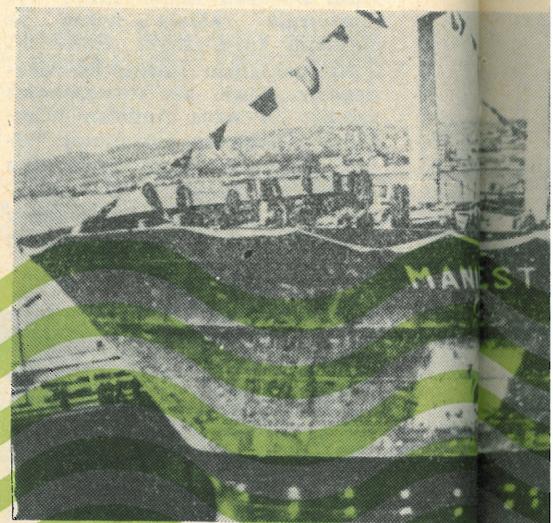
Za posledních pětadvacet let nesmírně vzrostla i rybářská flotila. Polští rybáři už neloví jenom v Baltském moři, ale jejich činnost se rozšířila i do dalších moří a oceánů. Vznikl tak velký rybářský průmysl, který je zásobován 150 námořními rybářskými loděmi a stovkami člunů. V roce 1967 flotili doplnili dvěma nejmodernějšími rybářskými plovoucími základnami. Dnes už polští rybáři operují v prostorech od Labradoru až po tropické západ-

doaforské oblasti v Atlantiku. A společně s těmi, kteří loví v Baltiku a v Sverním moři, dodávají ročně na trh 386 000 tun ryb.

Polská flotila má dnes k dispozici základny ve vlastních přístavech. Za války byly zničeny z 80% a jejich obnova trvala plných deset let — od roku 1945 do roku 1954. Vyplatilo se to. Patří mezi nejmodernější. Většina práce při překládání zboží je v nich mechanizována. Největší investice pohltila generální přestavba starého gdaňského přístavu.

Dnes už mohou v Polsku kotvit i velké lodě. Slouží jim nově vybudovaný přístav ve Svinoústí. V letech 1967-1968 tam byla postavena dvě překládací zařízení (z nich jedno plně mechanizované pro překládání do velkých oceánských lodí). Jedna velmi výkonná překládací základna pro vývoz uhlí dovolí přeložit za 24 hodin 15 000 tun. Rekordu v přepravě zboží se dosáhlo v roce 1968 — 33 milionů tun. Vede Śtětin. Spolu se Svinoústím a Kolobřhem zde přeložili 14 milionů tun. 10 milionů přeložili v Gdyni a 9 milionů v Gdańsku.

NAVLO

Ryramida ro2koše

Hotel Fontainebleau na pláži v Miami, tato hora výstředního přepychu, je posledním výkrikem „amerického snu“. Zůstanete-li tam nějakou dobu, dokážete celému světu, že máte peníze.

Po celé dopoledne se hosté maloučku scházeli na svá místa u ohromného plaveckého bazénu, mžourají oslepeni září bělostného betonu a chromování, jaksi nesví se snaží najít „ty pravé“ sousedy, lidi filmařského nebo podobného řemesla, nejlepší místečko. Už hezky dlouho před poledнем jsou uvelebeni na lehátkách, připraveni na celodenní opalování, natřeni olejem a s tváří obrácenou k slunci, neboť přes veškeré chvástání, co minulý

večer vypili nebo prožili s příslušníky druhého pohlaví, toho ani po jedné ani po druhé stránce nebylo moc.

„My se po sexu neshánime, vidí“, říká vdova s bledě modrým přelivem pudlíkovi, který má drápy na nohou natřeny touž barvou. „Kdyby panička chtěla mužského, copak by k vůli tomu jezdila za tisíc dolarů až sem?“

Opalovací terasa je výlet do fantasmagorie. Tisice lehátek se tísni

na terase bazénu a pět set dalších pokryvá pláž o několik metrů níže. Na nich leží nejnovější a nejbohatší z amerických nových zbohatlíků. Bezvárný stařeny v bikinách ze zlatého lamé; Hogarthovy čarodějnici v úboru Brigitte Bardotové. Tlustí pláštěci v oranžových šortkách se škrabou v chlupech na bříše a napouštějí si kůži olejem. Babičky se pyšně procházejí v kříklavých přiléhavých kalhotách, jejichž barva se tlouče s barvou přelivu na vlasech vyčesaných do umných rokokových tvarů a zpevněných lakem. Falešné řasy, falešné vlasy, falešná řada, svraštělé tváře pokryté nánosem líčidla, kostnaté nohy. Mezi neskutečností lidí a neskutečností místa je však určitá harmonie. Snaha hosti vypadat jako něco, co nejsou, se dobré hodí k největšímu výkonu, jehož hotel dosáhl: kovem a mramorem vyhládil sebemenší stopu nezkažené přírody.

Muži si zapalují dlouhatánské doutníky a hodnotí včerejší partii rumnými se stodolarovými sázkami. „Říká se, že před dvěma lety tu jednoho hosta při hře ranila mrtvice,“ říká číšník, „a jeho partneři nejprve dokončili partii a pak teprve zavolali manželku.“

Ženy hovoří o manželství a šatech — ale většinou o penězích. Vyměňují si důvěrná sdělení o domu, který stál 150 000 dolarů, o svatbě, která stála 25 000 dolarů, o tom, že jen za lihoviny ročně vydají 3 000 dolarů. Sedím vedle zářivé oděné babičky, kterou jsem před tím v životě neviděl, a budu-li mít štěstí,

už také neuvidím. Dívá se na mne v kapesním zrcátku, pak mi zamává před nosem ohromným diamantem na křivém prstě a říká, abych hádal. „Co mám hádat?“

„Hádejte, kolik manžel zaplatil za tenhle kámen?“

Na druhé straně bazénu strká matka ve žlutých plážových sandálech zdobených stříbrným filtrem plážovému posličkovi do kapsy deset dolarů. „To všechno si můžeš nechat, drahoušku. Chci, abys dal mé dcerě lehátko vedle nějakého zajímavého intelektuála, nejradiji lékaře nebo právníka.“

Obstárlý muž v oslnivých šortkách si prohlíží baculatou dívku ve slušivých bikinách. „Vezměte si mou navštívenku, krásko“, říká s velkým gestem. „Mohl bych vám být prospěšný.“ Na navštívence je označen jako „producent televizních a dokumentárních filmů“ se sídlem v Hollywoodu a v New Yorku. Normálně ale prodává nábytek v Detroitu.

Tak tedy vypadá scéna v pohádkovém Fontainebleau v Miami, superhotel v americkém superlázeňském městě, jednoho jitra na sklonku zimy a ke konci turistické sezóny. Krásní lidé v nejkrásnějším lázeňském hotelu světa, praví reklama.

Fontainebleau je jedním z několika malo hotelů, které se staly symbolem dnešního způsobu života. Přestože Miami má konkurenci v Portoriku a Karibských ostrovech, je stále ještě nejpopulárnějším americkým lázeňským městem. Na ma-

V poloafrické oblasti v Atlantiku. A společně s těmi, kteří loví v Baltiku a v Sverním moři, dodávají ročně na trh 386 000 tun ryb.

Polská flotila má dnes k dispozici základny ve vlastních přístavech. Za války byly zničeny z 80% a jejich obnova trvala plných deset let — od roku 1945 do roku 1954. Vyplatilo se to. Patří mezi nejmodernější. Většina práce při překládání zboží je v nich mechanizována. Největší investice pohltila generální přestavba starého gdaňského přístavu.

Dnes už mohou v Polsku kotvit i velké lodě. Slouží jim nově vybudovaný přístav ve Svinoústí. V letech 1967-1968 tam byla postavena dvě překládací zařízení (z nich jedno plně mechanizované pro překládání do velkých oceánských lodí). Jedna velmi výkonná překládací základna pro vývoz uhlí dovolí přeložit za 24 hodin 15 000 tun. Rekordu v přepravě zboží se dosáhlo v roce 1968 — 33 milionů tun. Vede Śtětin. Spolu se Svinoústím a Kolobřhem zde přeložili 14 milionů tun. 10 milionů přeložili v Gdyni a 9 milionů v Gdańsku.

lý ostrůvek zaždoro přes dva miliony stěv pravděpodobně hustej a rozhodně neadnější kreační prostě Nebo onech dvou mů bydl podél pláže zm „str osm mil hronckých vyfintých h, stoj vedle druhého el pob tiku — mas řada zbarveného ba, tise neónových náu asfazovek, na násou najaté vozy. Tbohat novější“ byl For perle pobřeží pruhu, Miami Beach symbol milionů Amerik.

„My, smetá smetá me sem,“ říká holka vytáhl z kapsy svá vek. „Podívej, já by dovolit jet doby je se mi válí vlnách. D obchody. Ale o je E rád trávím denou takovou formu; kud jde něj nad tenhák. N takovou úroveň co j

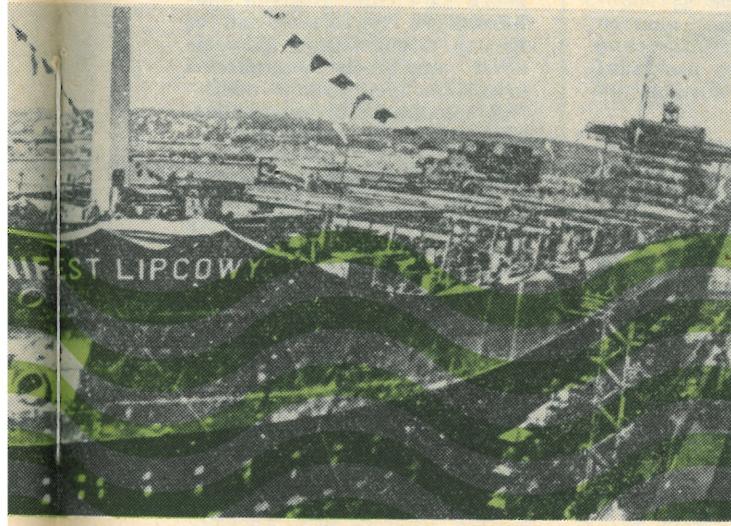
Je to největší hotel na pláži, vlastně větší lázeňský hotel světě pokojů, pláž dluží čtyře může v něm nouzou zájdu 10 000 os. Patří nejdražší hotel světu můžete za sláru zat středně v pokoj dem na společou hlyšovými pokami

V polských přístavech je zaměstnáno na 20000 lidí, z nichž je na 15 000 dokařů. Výš do polských přístavů připlouvá každoročně kolem 12 000 lodí ze 40 zemí světa. Zavádí je 120 přístavních lodivodů, kteří mají k dispozici 90 vlečných lodí a téměř. O rozvoji polského obchodního námořnictva a o jeho perspektivách svědčí i to, že o výuku odborníků se stará 25 námořních škol. Dvě střední námořní školy — v Gdyni a Štětíně — byly přeměny na vysoké školy.

Máme nejenom moderní flotilu, ale také mohutný, lodní průmysl. Není tomu tak davo, v roce 1948, kdy byla spuštěna vodu první polská námořní loď S/S „Słodek“, a jsme svědky události, nemající obdobu v dějinách polského loďařství: téměř současně — v několika denném odstupu — byly spuštěny na vodu v dubnu 1970 dvě velké lodě, postavené v polských loděnicích.

V loděnici A. Warského ve Štětíně byla spuštěna na vodu loď pro kusovou rekonstrukci s obsahem 32 000 tun „Powstańiec Śląski“ (její délka činí 203 m, šířka

MORÍČKODĚNÍCÍCH

se začalo v těsné blízkosti. Je to nádhernější zimní reprezentativní hotel. Nejbohatší část miliardového bydliště na prahu zvaného „strip“, což je směs luxusního a přitom hotelu, stojícího jeden po druhém pobřeží Atlantského oceánu. Rada pastelového betonu, tiše bzučících výrobních linií a asfaltových vozidel, které jsou namačkány v nejbohatší a „nejfajtlí“ Fontainebleau, národního pruhu, královského symbolu a symbole apsiraci čínských.

Jednačtyřicet dolarů denně je cena za nejlevnější hotelové pokoje; ty s výhledem na moře stojí 64 dolarů a za apartmá zaplatíte až 285 dolarů. Všechny jsou plně obsazeny.

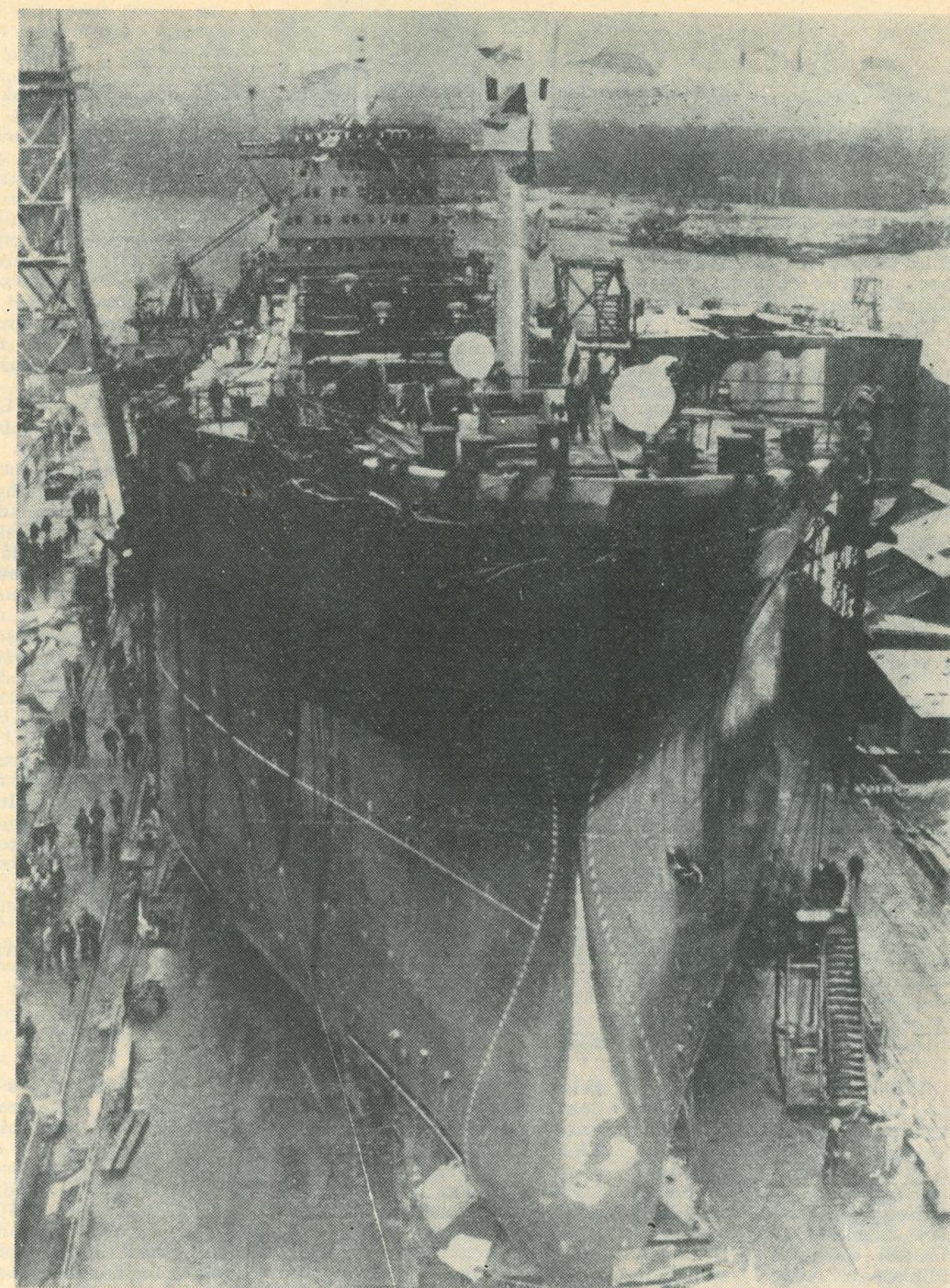
V těchto částech není započítána strava — v půl tuctu hotelových restaurací a klubů je přiměřeně dražší a přitom stejně jako pokoje o něco lepší než průměr. Ceny všeho, za co ve Fontainebleau platíte, od první skleničky v sále La Ronde (sedmnáct a půl dolaru, včetně couvertu) až po přepychovou plážovou kabinku poblíž bazénu (45 dolarů denně včetně televizoru), jsou, jak potěšen poznamenal jedna vdova z Park Avenue, „prostě neslyšané“. Chce-li host vydat denně méně než 100 dolarů, musí si leccos odepřít. Stálí usedlíci, kteří je asi půl tuctu, platí ročně za své pokoje a apartmá od 25 000 do 40 000 dolarů; jeden texaský obchodník, který měl celoročně pronajato presidentské apartmá a přepychovou plážovou kabinku, aby byly pohotové pro jeho krátké zimní návštěvy, platil ročně 100 000 dolarů.

24 m a výška 15 m). Toto lodí byla zahájena výroba série 20 lodí s obsahem 32 tisíc tun.

U příležitosti 25. výročí osvobození Gdyně a gdaňské oblasti byla v loděnici Pařížské komunity v Gdyni pokřtěna loď — kolos — největší z dosud postavených v Polsku — 55 000 tun — která byla pojmenována symbolickým názvem „Manifest Lipcowy“ (délka lodě 218 m, šířka 32 m, výška 17 m).

Avšak ani tímto polské loděnice neřekly své poslední slovo. Na kreslicích stolech konstruktérů roste loď s obsahem 100 tisíc tun.

O potenciálu a umístění polského loděnického průmyslu v světovém žebříčku rozhoduje nejenom zvládnutí stavby velkých jednotek a dosavadní úspěchy dosažené na tomto úseku. Zaujmáme 11. místo v seznamu světových výrobců lodí a 1. pokud jde o stavbu rybářských lodí. A to je důležité: součet našeho úsilí za dvaadvacet let, tempo rozvoje, jímž se nemůže pochlubit žádná země kromě Polska.

NA SNÍMCích: „POWSTANIEC ŚLĄSKI“ PŘED SPUŠTĚNÍM NA VODU A VEDLE „MANIFEST LIPCOWY“ V PLNÉ KRÁSE. OBĚ LODĚ MAJÍ CHARAKTERISTICKOU HRUŠKOVITOU DOLNÍ ČASŤ PŘÍDĚ.

Foto: Archív

mi od oleje na opakování a zařízení jako většina luxusnějších hotelů při silnicích. Je tu také klimatizační systém, který pracuje jako lodní turbína a zaplavuje místnost studeným vzduchem. Okna jsou zvenčí zamčena a utěsněna — když je někdo chce otevřít a odvážně čelit voňavému tropickému vzduchu, musí mít zvláštní povolení od správy hotelu.)

Jednačtyřicet dolarů denně je cena za nejlevnější hotelové pokoje; ty s výhledem na moře stojí 64 dolarů a za apartmá zaplatíte až 285 dolarů. Všechny jsou plně obsazeny.

V těchto částech není započítána strava — v půl tuctu hotelových restaurací a klubů je přiměřeně dražší a přitom stejně jako pokoje o něco lepší než průměr. Ceny všeho, za co ve Fontainebleau platíte, od první skleničky v sále La Ronde (sedmnáct a půl dolaru, včetně couvertu) až po přepychovou plážovou kabinku poblíž bazénu (45 dolarů denně včetně televizoru), jsou, jak potěšen poznamenal jedna vdova z Park Avenue, „prostě neslyšané“. Chce-li host vydat denně méně než 100 dolarů, musí si leccos odepřít. Stálí usedlíci, kteří je asi půl tuctu, platí ročně za své pokoje a apartmá od 25 000 do 40 000 dolarů; jeden texaský obchodník, který měl celoročně pronajato presidentské apartmá a přepychovou plážovou kabinku, aby byly pohotové pro jeho krátké zimní návštěvy, platil ročně 100 000 dolarů.

Uspořování této potřeby je využito uspokojivé i z obchodního hlediska. Fontainebleau má v zimě stoprocentní návštěvnost; zájemci si musí často rezervovat pokoje několik týdnů předem. Jeho majitel jednoznačně prohlašuje, že vynáší více než kterýkoli lázeňský hotel na světě, s výjimkou těch, které mají v provozu hráčská kasina.

Že je hotel symbolem amerického úspěchu je vidět z toho, že pravidelně dostává dopisy se žádostí o fotografie od amerických vojáků z

Vietnamu, nejspíše aby si tak připomněli, zač bojuji. Hotel tak slouží své zemi i světovému míru.

Snad nejpředním důkazem jeho úspěchu je fakt, že část jeho návštěvníků nejsou vlastně bohatí lidé, ale takoví, kteří po léta šetří, aby zde mohli strávit aspoň týden.

Génius, který si tento fenomenální úspěch vymyslil, postavil ho, řídí a vlastní, je nenápadný osmapadesátiletý muž s tenkým knírkem a hlasem George Rafta — rozkošná parodie majitele nočního klubu, jak jsme je vídali v hollywoodských gangsterských filmech z třicátých let. Ben Novack je v celém hotelovém průmyslu uznávaně nejhodnotější správce, impresář a muž, jenž dovede nejlépe těžit ze zálib lidí — hotelér v Miami Beach par excellence. O jeho úloze při vzniku Fontainebleau se říká, že dohlížel na každý šroubek.

„Řeknu vám, proč vydělávám více než kdokoli jiný v tomto oboru, říká chrapavě, přičemž se mu skoro daří přesvědčit posluchače o své skromnosti. „Je to proto, že Fontainebleau není jenom hotel, je to palác krásy. Náhodou o kráse něco vím,“ vyznává se, zatím co si obléká sportovní bundu, a ničím jsem nešetřil, abych ji tu mohl vytvořit. Mramor. Starožitnosti. Kde jinde můžete na Floridě bruslit? Máme tu všechno. A to nejlepší. Jenom to nejlepší.“

Říkám Vám otevřeně, velmi otevřeně, že tento hotel nemůže nikdo na světě předčít. Proč bych vám lhá? Když jsem ho stavěl, stálo mě

to 40 milionů dolarů. Při dnešních cenách by vás něco podobného přišlo na 50 milionů.“

Novack se v tomto oboru narodil. Jeho rodičům patřil dnes slavný podnik v takzvaném „Borscht Circuit“. Jako chlapec půjčoval na jeho rozeschlé lodičky, zatímco jeho matka připravovala plněné ryby a bramborové placky a otec dělal všechno ostatní. Pak působil v jednom newyorském obchodě s oděvy a v roce 1940 přišel na Floridu; v kapse měl, jak říká, „tak na autobus“. V celé řadě obratných manévrů, v horečných, odvážných a krkolomných spekulacích, v nichž se poběžní pruh „rozvijel“ z poměrně klidné pláže na jakýsi ekvivalent „Trafoúše nad mořem“, získal bohaté zkušenosti jako obchodník a jako hotelový ředitel, spoustu přátele a slušné jméno. Pronajal si, postavil, koupil, navrhl, zařídil, vedl a prodal celou řadu hotelů — „všechny byly svého času nejlepší; vždycky byly snažím získat jen nejlepší zákazníky“.

Novack však byl a je muž, který nemá nikdy klid; snil o tom, že vytváří něco oslnivého v pravém smyslu tohoto slova — „nejokázalejší hotel světa“. Přecházel před branami čtrnáctiakrového pozemku kaučukového magnáta Harveye Firestone, jediného pozemku na pobřežním pruhu, který byl pro hotel jeho představ dostatečně veliký, a dělal plány. Firestonové předstupovali odmítl desítky zájemců o kupu, ale Novack nakonec vyhrál.

Pokračování v příštém čísle

Z ROZHODNUTÍ PRESIDIA ÚV KSČS

Dne 26. května tr. se konalo zasedání presidia ÚV KSČS v Polsku, jemuž předsedal předseda ÚV Jan Molitoris. Náplní jednání byly organizační a kulturní záležitosti Společnosti. Zasedání se zúčastnili zástupci: administrativního odboru KV PSDS z Krakova Czeslaw Ptaszniak a Ūřadu pro vnitřní záležitosti WRN Jan Cholewa.

Při projednávání probíhající volební kampaně Společnosti byl vzat na vědomí termín volební schůze Obvodního oddílu Společnosti na Oravě, která se již konala dne 31. května tr. v Chyžném (zprávu z této schůze uveřejníme v příštím čísle Života). Volební schůze Obvodního výboru na Spiši se bude konat dne 21. června tr. v Lapszech Wyżnych. Volební schůze Místní skupiny v Gęsińci bude uskutečněna v posledních dnech června. V témž měsíci by měly probíhat volební schůze místních skupin v Krakově a v Podszkiele. Zástupci presidia ÚV projednají v tomto období otázku organizování skupin Společnosti v Lublině a v Mikolowě. Bylo rozhodnuto o organizování skupiny KSČS v Varšavě. (Tyto záležitosti byly pověřeny členům presidia ÚV: J. Molitorisovi, A. Chalupcovi, J. Novákovi, A. Andrašákově).

Presidium jmenovalo statu-

tární komisi KSČS (J. Molitoris, A. Chalupec, J. Novák a J. Ondica), která vypracuje a předloží IV. sjezdu návrh na změny ve statutu Společnosti. Organizační a finanční výbor sjezdu byl doporučen presidium v následujícím složení: A. Andrašák (předseda), J. Kovalík, A. Kurnatová a H. Rumszewicz.

Bыло пријато usnesení o výměně legitimací KSČS, která bude provedena ještě v období před sjezdem (k této otázce se vrátíme v příštím čísle).

Dále se presidium ÚV zabývalo projednáváním otázek spojených s reprezentačním souborem oddílu Společnosti na Spiši a na Oravě. Byl dohodnut repertoár, kroje (originální podle vesnic, z nichž pocházejí jednotlivé skupiny souboru) a hudební nástroje. Návrh na financování činnosti tohoto souboru ÚV předložil a v termínu projednal s odborem pro kulturní a osvětovou práci a knihovny ministerstva kultury a umění (o uvedeném souboru jsme podrobnejší psali v čísle 4 tr. na str. 10).

Presidium se také rozhodlo vystoupit s příslušným návrhem na schválení dodatečného systemizovaného místa pro kulturního instruktora ÚV a schválilo rozhodnutí ÚV o zaměstnání hudebního

instruktora v Místní skupině Společnosti v Kucově (podrobnejší píše mezi Kucově na str. 10). Kromě toho presidium přijalo rozhodnutí o provedení vyřazovací soutěže divadelních kroužků místních skupin Společnosti na Spiši a na Oravě. Eliminace divadelních kroužků z Oravy se budou konat dne 19. září tr. v Kacwině, Lapszech Nižných a v Lapszech Wyżnych. Eliminace divadelních kroužků z oblasti Spiše se budou konat dne 20. září tr. v Lipnici Wielké a v Lipnici Malé.

Presidium se usneslo o organizování ústřední slavnosti u příležitosti jubilejního Leninovského roku a pětadvacetiletí osvobození Československa, která bude uspořádána na Oravě pod Babí Horou dne 30. srpna tr. V umělecké části vystoupí soubory oddílu KSČS ze Zelova, Spiše a z Oravy. Byl povolán přípravný výbor, který se bude zabývat organizováním slavnosti (A. Andrašák, J. Kovalík, J. Ondica, L. Mšalová, J. Bryja a nově zvolený předseda oddílu Společnosti na Spiši.) Ve věci sestavení podobného programu a povolání čestného předsednictva této velké slavnosti, organizované Společnosti, presidium ústředního výboru vystoupí se zvláštním usnesením.

A. A.

ČITATELIA REDAKCIÁ

LAPŠANKA

Niekoľko slov o práci našich občanov z Lapšanky. V posledných rokoch máme veľa práce, keďže roku 1968 bol zavedený elektrický prúd, čomu sa všetci veľmi tešíme. Elektrina nám pomáha v našej každodennej práci, máme svetlo na ceste, ba aj doma sa cítime oveľa lepšie ako pri čmudiacich petrolejových lampách.

Roku 1969 sa v našej obci vybudovala škola, na ktorej veľa pracovali naši občania. Vystaval sa aj jeden most na rieke Lapšanke a 3 km dlhý úsek cesty. Ale čaká nás ešte veľa práce, lebo chceme využiť aj cestu cez našu dedinku, ktorá je veľmi dlhá, až 4 km. Veľkou prekážkou pre nás je druhý most vo Vyšných Lapsoch na rieke Lapšanka, ktorý sa teraz stavia. Mal byť ukončený r. 1969, ale pri takomto tempe práce nebude hotový ani za dva roky. Vidíme tam aj robotníkov, no museli by sme veru dobre pozerať, keby sme chceli vidieť, ako robota pokračuje. Nedostatok tohto mostu nám veľmi prekáža pri dovoze materiálov na stavbu domov aj iných stavieb, lebo teraz v našej obci stavíme aj vodovod. Autá k nám nemôžu prísť a tak všetky stavebné materiály musíme prekladať na vozy a koňmi dovázať do dedinky.

Druhým veľkým problémom pre nás je divá zver. U nás v Lapšanke máme málo úrodné pozemky a ak chceme, aby sa niečo urodilo, musíme sa veru poriadne napracovať. Naša dedinka je obkolesená lesmi a preto diviaky prichádzajú až k samým domom a všetko nám ničia. Príslušné úrady v Nowom Targu nám nedávajú také odškodné, aké

máme skutočné škody spôsobené zverou, dostávame vždy iba polovicu toho, na čo je škoda odhadnutá.

Zíjem iba z rolnictva, musíme platiť dane, riadne si plníme povinnosti voči štátu. Jar prichádza a my sa tomu netešíme, lebo diviakov je každý rok viac a všetko nám prevracajú. Píše sa v novinách, že aj v rádiu sa vraví, aké miliónové škody robia diviaky. Je to veru pravda.

Mária Šoltýsová

KACVÍN

V Kacvíne, tak ako aj v mnichov iných obciach na Spiši máme hasičský zbor. Členstvo v požiarnej zbrobe je dobrovoľné a často tradične prechádza z otca na syna. Nemusíme tu zdôrazňovať, aká zodpovednosť je práca požiarníkov, vedť to všetci vieme. Náš zbor okrem riadnych členov má aj dve mládežnícke skupiny pre chlapcov a pre dievčatá. Je to náš dorast, ktorý školíme, aby v budúcnosti prevzal našu povinnosť.

V skladoch našho požiarneho zboru sú tri motorové striekačky, tri záprahové vozky a asi 700 metrov hadic. V sklaide je vzorný poriadok, každý člen zboru má svoj osobný výstroj na určenom mieste, aj v noci ho nájde bez najmenších ľažkostí. Zíšlo by sa nám nové skladisko pre požiarneho zboru, lebo to, čo máme, nie je využívacie. V dohľadnom čase chceli by sme vybudovať aj vlastnú vodnú nádrž. Výstavba tejto nádrže sa už začala, ale nepokračuje, a to je veru chyba.

Clenovia nášho požiarneho zboru sú členmi rôznych spoločenských organizácií o.i. aj KSČS a zúčastňujú sa všetkých verejných podujatí i svojpomocných práci v obci.

A napokon ešte spomeniem, ako som sa dozvedel, že požiarneho zboru v Kacvíne má už osiem diplomov, ktoré získal na rôznych pretekoch. Mládežníčky — chlapčenský a dievčenský zbor získal roku 1969 na pretekoch fotografický aparát ako odmenu za dosiahnuté úspechy.

Požiarinci v Kacvíne sa teď ozaj majú čím pochváliť.

A. P.

POZDRAV

Na našu adresu do rúk šéfredaktora Adama Chalupca prišiel list z Rady Miestneho národného výboru v Hornej Porube, ktorý uverejňujeme spolu s pozdravmi súdružskej Rade MNV v Hornej Porube.

„MIESTNY NÁRODNÝ VÝBOR — HORNÁ PORUBA — ČSSR
PRI PRÍLEŽITOSTI 25. VÝROČIA OSLOBODENIA VÁM A
VŠETKÝM OBČANOM VAŠEJ OBCE ZASIELAM SRDECNE
BLAHOŽELANIA A POZDRAVY.

ADAM CHALUPEC
ŠÉFREDAKTOR ČASOPISU
ŽIVOT

VARŠAVA, DŇA 30.IV.1970“

RADA MIESTNEHO NÁRODNÉHO VÝBORA v HORNEJ PORUBE

okres: Považská Bystrica

číslo: 60/1970

den: 5.III.1970

Sídlo: Adam Chalupec

VARŠAVA
Polsko

Z príležitosti 25. výročia oslobodenia našej vlasti soviatskou armádou a partizánskimi správateľskými krajinami, ktorí spoločne bojovali za porážku fašizmu a nasadením vlastných divotvorov, spomíname si na ich hrdinské činy a nasabudli sme ani na Vás — bojovníka Slovenského národného povstania, ktorého ste sa i Vy osobne zúčastnili — konkrétnie v našich horách.

Ze Vašej hrdinskosti, ktorú ste preukázali nám a všetkym mierumilovným ľudom, Vám srdcne ďakujeme a z príležitosti oslav oslobodenia našej obce Vás srdcne pozývame k nám a to na 30.IV.1970.

Tajomník MNV:

Predstava MNV:

ZO ZASADNUTIA REDAKČNEJ RADY

Dňa 6. apríla tr. sa vo Varšave konalo zasadnutie redakčnej rady našeho časopisu, ktorého sa zúčastnilo vedenie ÚV KSČS. Redakčná rada posúdila obsah Života od januára m.r. do apríla tr. a májové číslo už po uzávierke. Po živej a konkrétnej diskusii prednesli svoje návrhy a priponiek týkajúce sa ďalšej práce časopisu, ktoré potvrdili návrhy predložené na schôdzach miestnych skupin KSČS na predchádzajúcich poradách dopisovateľov Života.

Mimoriadne kladne sa hodnotil celkový obsah a najmä materiály uverejňované pri príležitosti všetkých politických akcií, akými boli voľby do Sejmu a národných výborov, 25. výročie PLR, sté výročie narodenia V. I. Lenina, porady dopisovateľov a schôdzky MS KSČS, ktoré im predchádzali, úlohu Života ako organizátora kultúrneho hnutia, súťaže vypísané najmä pri príležitosti 25. výročia PLR a rozšírenie stránok so správami z organizačného života Spoločnosti. Redakčná rada s uspokojením prijala aj

zásahy Života vyplývajúce z návrhov porady dopisovateľov a týkajúce sa ekonomickej a osvetovej stránky života našej menšiny.

Redakčná rada (ktorej členovia vrátane vedenia redakcie sa zúčastnili 9 volebných schôdzok MS KSČS na Spiši, 5 na Orave a 2 v českých strediskách) bola spokojná so spravodajstvom z organizačného a kultúrneho života Spoločnosti. Vyjadriala zároveň uznanie tým dopisovateľom Života, ktorí boli spravodajcami volebnej kampane Spoločnosti.

Okrem návrhov, ktoré ako sme už spomenuli, potvrdili správne návrhy porady dopisovateľov (Život č. 1/70 str. 3) redakčná rada zaujala stanovisko k podielu českých článkov na stránkach Života (asi 4 stránky v každom čísle).

Z ďalších návrhov adresovaných ÚV Spoločnosti zaznamenávame: návrh založiť na ÚV kartotékou kultúrnych aktivistov z radov našich krajanov, kartotékou odbojárov a bojovníkov SNP, vydanie bulletinu podľa vzoru organiza-

nej kroniky. Odzneli aj návrhy týkajúce sa organizačnej práce dopisovateľov, určenia finančných prostriedkov z rozpočtu Spoločnosti na vydavateľskú činnosť a súťaže organizačne s redakciou.

Clenovia redakčnej rady si vypočuli informáciu o porade riaditeľov škôl zo Spiša a Oravy organizovanej školským oddelením prezidia ONV v Nowom Targu 26. februára tr. Vypočuli si aj správu byra OV PZRS v Nowom Targu, ktoré hodnotilo priebeh volebnej kampane na Spiši dňa 17. apríla tr. a na ktorej spolu s vedením ÚV bolo aj vede-

ni redakcie. Clenovia redakčnej rady zdrážnili aj význam odpovedí našich krajanov na výzvy veľká uverejňované na stránkach Života, aby zasielali čo najviac informácií z organizačného života menšiny a z oblastí, v ktorých žijú, materiály do organizačnej kroniky, spomienky z druhej svetovej vojny a aby sa plne podieľali naôležitej úlohe ďalšieho propagovania a rozširovania našeho krajanského časopisu.

ROL'NÍCI O KOMASÁCIÍ

Je pravda, že gazdovia na Orave pováčsine nechcú komasáciu, čiže zlúčovanie polí a lúk. Polia a lúky sú u nás veľmi rozdrobené, jeden gazaďa často má polia na mnohých miestach a musí vŕtať časú stratif, aby sa dostal na tie svoje malé polička. Ak by sa role pospájali, mohlo by sa na nich pracovať strojmi. Ale nie všetkými. Kosačky by mohli pracovať, ale traktormi orat by sa nedali ani tie pospájané polia, ktoré na Orave sú kamenisté a úrodnnej pôdy je iba tenká 10 až 15 cm vrstva. Ak by sme teda orali traktormi, ktorých pluhy sa hlbšie zabárajú do zeme, mali by sme na povrchu vrstu celkom neúrodnej pôdy.

Dnes sa už na Orave mnohí gazdovia snažia hospodáriť po novom, aby z hospodárstva mali väčšie zisky a aby nemuseli toľko pracovať. Stát pomáha rolníkom a prejavom toho je aj komasácia.

Nuž, ale tu by som chcel povedať, prečo rolníci nechcú komasáciu. Boli by radi, keby sa komasácia urobila skôr na lepších, roviných poliach a aby si mohli pozrieť, či tamojší rolníci budú s ňou spokojní. Vedľa skôr ako sa s komasáciou začne, rolníci musia podpísť vyhlásenie, čo znamená, že musia plne dôverovať inžinierom, ktorí budú polia opäť deliť a majú rolníkov osud vo svojich rukách. Nie je také celkom isté, že rolníci bude spokojný s prídelom novej pôdy. Každý by chcel pôdu, aj keď menej, ale dobrú a nedaleko domu a inžinierom a úradníkom sa nie vždy dôveruje. V Podvku napr. rolníci nie sú spokojní s melioráciou. Vraj voda z mokrých polí vytieká teraz, po meliorácii, na dobré, suché polia. Podobných príkladov nespôfahlivej práce by sa dalo uviesť aj viac a preto sa ani nesmieme čudovať, že rolníci sú nedôverčiví.

Rolníci na Orave sú najčastejšie majiteľmi gazdovstiev 5 až 10 hektárových. Zdalo by sa, že je to veľa, ale nie je tak. Z 10 hektárov je iba jedna tretina ornej pôdy, ostatné sú lúky a lesy. Teraz rolníci už nezaorávajú horšiu pôdu, na ktorej sa málo urodí, nechávajú si to na lúku. Rolníci chovajú viac dobytka a ošípaných, a preto je pre nich sečno veľmi dôležité. Z takýchto gazdovstiev veľmi často otec, syn, brat pracujú mimo polnohospodárstvo, aby si privyrobili, najčastejšie na stavbách a v továrnach v Poľsku a v Československu.

Lepšie sa nám žije na Orave, ako voláky. Dnes už veru nestretávame ludí, ktorí by chodili boso. Rolníci si môžu kúpiť umelé hnojivá a polnohospodárske stroje. A mládež má možnosti učiť sa, ba dokonca skončiť vysokú školu. Budúcnosť majú zaistenú a tomu sa my, starší veľmi tešíme.

S. V.

ČO BUDE POD BABOU HOROU?

Oravské obce Veľká a Maďarská Lipnica sú akoby predurčené, aby sa tu vybudovali rekreáčné domy pre turistov, ktorí by si chceli odpočínať pod Babou horou. Okolie je pekné, zdravý, čerstvý vzduch a sú tu aj liečivé pramene. Napríklad v Privarovke, 3 km od Babej hory, je asi 500 m vysoký kopec, ktorý sa menuje Sevcovská grapa. Na jeho vrcholku vytieká prameň

liečivej vody. Starší ľudia o tejto studničke vratia, že voláky, keď ešte na Orave neboli lekári, pilí túto vodu predovšetkým ľudia, ktorí nemali chut' k jedlu. Keď sa totiž niekto tej vody napije, aj keby bol práve po obedze, zasa by jedol. Aj ľudia, čo mali faškosti so zrakom, chodili sem a vodou si umývali oči. Zo široká-daleka prichádzali sem mnohí pre vodu, o ktorej sa vedelo, že je liečivá.

Na Babej hore vytieká aj prameň vody, po vypití ktorej sa ľudom chce spať.

Rekreáčné domy som spomenul aj preto, lebo keď vo Veľkej Lipnici zavádzali elektrický prúd, vravelo sa, že sa budú budovať, no teraz už o tom nepočúf. A je to veru škoda, lebo pod Babou horou sú podmienky, aby tu vyrásťto druhé Zakopane.

V. S.

Z TLACE

DNEŠ ROZPRÁVAME...

Prinášame rozhovor s Janom Smočkom, vedúcim referátu kultúry ONV v Nowom Targu uverejnený v Gazeze Krakowskej (7.V.1970), ktorý sa týkal iniciatív referátu v zovšeobecňovaní kultúry v tomto okrese. Priopomíname, že okrem cigánskej národnostnej menšiny žije tu početná, bu varí aj početnejšia skupina poľských občanov slovenského pôvodu a kultúrne tu pracujú mnohé súbory Obvodných výborov kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov na Orave a Spiši. Výsledky dosiahnuté na poli kultúry v Nowotargskom okrese citované v tomto rozhovore sú istotne potesujúce. Lutujeme však, že chýba či len zopár slov o súboroch KSČs.

— Prebiehajú Dni osvety, knihy a tláče. Prosíme, aby ste načrtili smernice v oblasti zovšeobecňovania kultúry v Nowotargskom okrese.

— Chceme, aby sa turisti zoznámili s bohatým folklórom, ktorý predvádzajú umelecké súbory, a preto plánujeme styky s rekreáčnymi tábormi v našej oblasti, pre ktoré budú spievať a tancovať naše súbory. Inou formou zovšeobecňovania kultúry bude v praxi už vyskúšana výmena umeleckých súborov. Nedávno sme v Nowom Targu uvideli československý súbor z Popradu, a v auguste nás „Podhalie“ pocestuje tam.

Udržiavame kontakty aj s Lowiccom a Przeworskem. Desiateho t.m. bude u nás vystupovať súbor z Gaci Przeworskiej a na výmenu do Rzeszowského vojvodstva odcestujú „Tatry“ z Ratulowa.

Dalšou formou pôsobnosti je starostlivosť o ľudových umelcov. Pomocou Zväzu ľudových umelcov chceme upevniť a zachrániť pred zabudnutím krásu ľudového umenia. Pokračovanie „Sabalowych Baján“ je iba jedným z týchto príkladov. Treba spomennúť aj rovnanie kultúrnej práce medzi cigánskou národnostnou menšinou. Prednedávnom bol založený, druhý v našom okrese, Cigánsky umelecký súbor v Szczawnici. Založili sme Podhalanskú spoločnosť cigánskej národnostnej menšiny.

— Ako vieme, ste umeleckým vedúcim súboru „Juhasi“ z Čierneho Dunaja, ktorý už vyše desať rokov pracuje pri Spoločnosti divadla a ľudovej hudby A. Knapczyka-Ducha. Co je nové v súbore?

— Súbor pracuje na novom programe, ktorý chce predviesť na Festivali podtatranského folklóru ešte tento rok. V máji plánujeme vystúpenia v Poznanskom vojvodstve. Súbor sa súčasne snaží nájsť prameň pre staré obrady-hry „Bursy czarnodunajecie“. Tento starý fasiangový zvyk z 18. stor. je celkom zabudnutý. Chceme ho nájsť a ukázať.

Rozprával (str.)

NEBECA

Organizácia Zväzu dedinskéj mládeže v Nedeci má 60 členov v tom 22 dievčat. Máme rolnícky klub a klubovňu spoločnú s mestnou skupinou KSČs, s ktorou sa nám veľmi dobre spolupracuje. Svedčí o tom aj to, že chceme spoločne organizovať súbor

Spiš a MNV nám slúbil pomoc. MNV a rolnícky krúžok nám už pomohli a tak sme si mohli kúpiť harmoniku a bieť nástoje, čím nám umožnili organizovať hudobný súbor.

Hoci ešte nemáme všetky nástroje náš súbor už vystupoval na rôznych spoločných zábavách, večierkoch a slávnostach. V budúcnosti by sme si chceli ešte doplniť niektoré nástroje a boli by sme veľmi radi, keby sme mali aj mikrofón, ktorý je veľmi potrebný, najmä pri vystúpeniach sólistov.

Našej organizácii nie sú prirodzené, cudzie poľnohospodárske problémy, a preto všetci členovia majú za seba rolnícke školenie až na tých, čo majú iné zamestnanie. Mnohí členovia našej organizácie sú členmi PZRS a každý rok traja až štyria naši najlepší aktivisti vstupujú do strany. Začiatkom tohto roku sme si vytýčili heslo: Podujatiemi oslávime 4. celoštátny zjazd ZDM a sté výročie narodenia V. I. Lenina. A tak už 15. februára t.r. sme spolu s LZS usporiadali lyžiarske preteky v behu na 100 km, odmeny sme kupovali spoločne. Ďalším podujatím bol turnaj hry v dámhu, ktorý sme začali 22. februára a skončili sme 1. marca t.r., a ktorý takisto bol organizovaný spolu s LZS. Na jar a v lete plánujeme vlastivedné zájazdy. Ďalšie naše plány sú nasledujúce: účasť na všetkých oslavách spojených so stým výročím narodenia V. I. Lenina a iných, usporiadanie tanečných večierkov a loterie v klubovni, stretnutie s členmi organizácie ZDM z Vyšných Lapš. v rámci svojpomocných prác opravíme plot pri klubovni a dokončíme práce pri športovom ihrisku LZS.

W. ADAMCZYK

AKO SME PRACOVALI

Divadelný krúžok pri mestskej skupine KSČs v Nedeci, pod vedením Žofie Bogačíkovej, ktorá je vedúcou krúžku nacvičil hru Pytliaková žena. S touto divadelnou hrou krúžok vystupoval v Nedeci, Novom Targu, Kacvine. Nižných a Vyšných Lapšoch. Roku 1969 krúžok bol s tou istou hrou na Orave v Chyžnom, kde obsadil prvé miesto a Martine, kde za svoje vystúpenie dostal gramorádio. Súbor bol pozvaný, aj na Martinský festival, kde reprezentoval našu Spoločnosť. Vedenie mestskej skupiny srdečne dákujie všetkým hercom za ich prácu a námahu a prosí, aby aj ďalej pracovali v prospech našej menšiny.

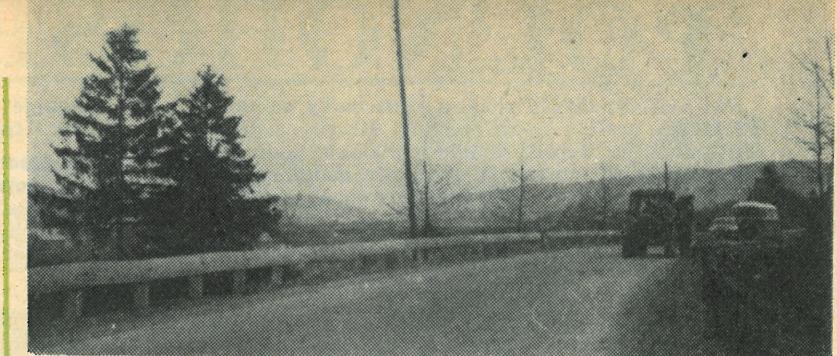
Miestna skupina v Nedeci spolupracuje aj s inými organizáciami. Mnohí členovia našej MS sú členmi Poľskej zjednotenej robotnicej strany, rolníckeho krúžku a hasičského zboru. V našej obci spoločne plánujeme mnohé podujatia, na ktorých sa potom zúčastňujú všetci občania našej obce.

Predsedca MS KSČs:
(M. Kužel)

DRAHÁ REDAKCIA ŽIVOT!

Chceme Vám srdiečne poďakovať za krásne knihy, ktoré sme dostali ako odmenu za účasť v súťaži. Veľmi sa nám páčili a radi ich čítame.

Elenka a Boženka Pojedincové

Končí sa výstavba štátnej cesty cez Dolnú Zubricu. Ostávajú len dokončovacie práce, úprava priekop a prejazdov do jednotlivých hospodárskych dvorov. Na úpravu čakajú ešte autobusové zastávky.

Toto cestou premáva čoraz viac autobusov, motoriek i osobných áut. Využívajú ju najmä turisti, pretože skracuje spojenie zo Sliezsku do Zakopaného a prebieha krásnym horským prostredím Babej hory a údolím Oravy.

Pred dvoma rokmi rolnícky krúžok z Dolnej Zubrice začal výstavbu garáží pre rolnícke stroje. Stavbu realizoval SUW z Poronina, ktorý bol likvidovaný. Výstavbu po ňom prevzal SUW z Jazowska, ktorý na jeseň minulého roka behom troch týždňov vybudoval sklad pre umelé hnojivá. Je to typický sklad zo stavebných dielcov. Zato stavba garáží už druhú zimu čaká na dokončenie. Pôsobí dojmom rumoviska alebo zrúcaniny. SUW z Jazowska nemá potrebné stavebné diele, a preto nemôže stavbu dokončiť. Dúfame, že toho roku stavba bude dokončená.

(Text a foto: J. O.)

ZELOV

Prvomájové oslavy v Zelově se začaly již 29. dubna ve vyzdobeném sálu kina „Lotos“ slavnostní celoměstskou akademii. Akademie se zúčastnil: první tajemník okresního výboru PSDS v Lasku s. B. Włodarezyk, tajemník výboru PSDS s. T. Kozakowski, člen exekutivy okresního výboru PSDS s. H. Prusisz, členi městského národního výboru, zástupci závodů a početné řady zelovských občanů.

Akademii zahájil předseda FJN s. S. Sukienek, hlavní referát přednesl první tajemník městského výboru PSDS s. S. Sikorski.

Po oficiální části byl promítán film.

* * *

Dne 1. května se na stadióně závodního sportovního klubu „Włókniarz“ na Piotrkowské ulici konalo shromáždění jehož se zúčastnili: tajemník okresního výboru PSDS s. Marian Sokolowski, člen exekutivy okresního výboru PSDS s. Henryk Prusisz, poslanec Sejmu Bronisław Cieniewski, členi Městského národního výboru s předsedou s. Dariuszem Hajdanem a předsedou FJN Stefanem Sukienkem, dále ředitel Zelovských bavlnářských závodů s. Stanisław Kasza. Shromáždění se zúčastnilo přes 5 tisíc obyvatel ze Zelova a přináležných obcí Buczka a Wygielzowa. Shromáždění zahájil první tajemník městského výboru PSDS s. Stanisław Sikorski. Projev přednesl poslanec Sejmu Bronisław Cieniewski. Jmérem Svazu socialistické mládeže hovořil Z. Bednarek. Prvomájový pochod řídil tajemník závodního výboru PSDS s. Bogusław Wymysłowski.

Dne 11. dubna se konala schůze, svolaná městským výborem PSDS v Zelově, na níž byl zvolen výbor pro oslavy 1. máje. Členem výboru — propagační komise — byl tajemník Obvodního výboru naši Společnosti v Zelově Václav Luštinský.

Václav Luštinský

OPRAVA

V našom májovom čísle na str. 10 v zozname funkcionárov výboru MS KSČs v Kacvine nedopatrením bolo opomenuté meno dopisovateľa Života krajana Antona Pacigu. Prosíme, aby ste nás omlovíli.

Redakcia

Náš štát vynakladá značné prostriedky na melioráciu lúk, pastvin a ornej pôdy. Hlavným účelom meliorácie je zlepšiť vodohospodárske podmienky a vytvoriť podľa možnosti najlepšie podmienky pre vegetáciu rastlín. Vďiek správne oceňuje význam meliorácie, čomu nasvedčuje aktívita vodných spolkov, ktoré sa starajú nielen o to, aby sa meliorácia urobila, ale aj o správneexploatavanie melioračných zariadení.

Meliorácia neznamená iba odvádzat prebytočnú vodu, ale aj zavodňovanie, to znamená udržovať taku úroveň vody, aby úroda nebola menšia pre nedostatočnosť vody v pôde.

Roku 1970 sa plánuje meliorovať viac ako 150 000 hektárov ornej pôdy. Prirodzené náklady na melioráciu sa koncentrujú tam, kde rýchle prinášajú výrobné efekty. Veľká časť nákladov je určená na melioráciu lúk a pastvin. Rezort polnohospodárstva odporúčal podnikom, ktoré melioráciu vykonávajú aby venovali viac pozornosti tzv. malej retencii. To znamená, že treba využiť všetky prírodné nádrže a prieplavy v teréne na hrômadenie vodných zásob. Je potrebné, aby sa do systému melioračných kanálov zapojili jazierka, vodné nádrže atď., ktoré musia byť vybavené patričnými regulačnými zariadeniami, aby sa mohlo v nich uzavrieť nadmerne množstvo vody z topiaceho sa snehu a dažďov vodu, a potom túto vodu využívať na zavod-

novanie pôdy. Pre tieto účely boli vymedzené príčne finančné prostriedky, stroje a náradie.

Druhou dôležitou vecou, ktorú nariadiло ministerstvo poľnohospodárstva, je zákaz vstupovať na pôdu rolníkom bez dohody s nimi o termínoch drenážnych prác. Majitelia meliorovanéj pôdy musia byť skôr upovedomení o plánovaných práceach, aby

sa vyhli stratám v neprospech majiteľov ornej pôdy, na ktorej sa robili drenážne práce.

Treba zdôrazniť, že samotná meliorácia ešte nevyšuje úrodu. Niektorí rolníci nesprávne hodnotia nevyhnutnosť tzv. pomejoračného obhospodárenia pôdy, ktoré spočíva v hnojení a zavedení tzv. výpásania dobytkom po častiach.

Vieme aj to, že mimoriadne zle sa obhospodarujú pôdy, ktoré sú v spoločnom vlastníctve obce. Na mnohých týchto pôdach sa vôbec nehnoji mineralnými hnojivami, ba ani inakšie sa pôda nepestuje. Preto ani neprekupuje, že na takýchto lúkach a pastvinách tráva rastie slabo a úroda sena je malá. Zistilo sa, že práve naše lúky a pastviny sú najväčšou rezervou krmív a dávajú pomerne lacné krmivá.

Melioračným službám a obecným rolníckym službám bolo nariadené, aby urýchliť rast výnosov na lúkach o 3 až 4 q sena z hektára. Takýto rast úrody bude mať veľký vplyv na zlepšenie krmovinovej bilancie a prispeje k rastu produkcie mäsa.

O týchto otázkach písame najmä preto, aby sme upozornili na lepšie obhospodárenie lúk a pasienkov v horách. Nesmie sa zabúdať ani na zber sena a najmä na kosenie trávy v patričnom termíne. Oneskorené kosenie zhoršuje hodnotu krmiva, lebo takto sa znižuje obsah bielkovín.

(per.)

ČO JE TO MELIORÁCIA?

na nej mohli pestovať rastliny s prihládnutím na termíny práce, aby sa takto vyhli stratám. Ničenie úrody pri melioračných práceach sa nebude tolerovať.

Túto vec pripomíname preto, lebo niektorí naši čítatelia sa sťažovali, že podniky, ktoré robili melioráciu na Spiši a Orave nie vždy pracovali tak, aby

ROL'NÍCKE NOVINKY

POŽIČOVŇA KRÁV

Obchod je obchod — vravia Američania. V USA majú ďalšiu novinku. Je ňou požičovňa či najímanie kráv, ktorú založil istý podnikateľ. Nie všetci farmári majú k dispozícii kapitál potrebný na zväčšenie počtu dobytka kúpou, môžu si to teda vypožičať u podnikateľa. Nájomná zmluva sa obyčajne podpisuje na jeden rok.

Suma za ročné prenajatie je priemerne 110 dolárov za kus a platí sa vopred. Táto suma za nájomné závisí od dojivosti krávy. V súlade so zmluvou, ktorú podpisujú obidve stránky, farmárovi-nájomcoví krávy patrí mlieko a teľec z obdobia nájmu. Nájomca je povinný pestovať a kŕmiť najaté krávy podľa

predpisov, ktoré obsahuje zmluva, ale nie je zodpovedný za nehody, lebo kravy sú poistené.

Ak si to nájomca želá, zmluva sa môže predĺžiť na ďalšie roky. Nájomca má právo kravu si vymeniť na inú a má aj prednostné právo kúpy. V prípade, že nájomca sa rozhodne kúpiť kravu, ktorú si najal, z predajnej ceny sa odpočítava suma za prenajatie.

Zistilo sa, že tento systém prenajímania kráv sa ustavične rozvíja. Prináša totiž zisky nielen tomu, čo vkladá kapitál, ale aj vysoké percentá z titulu nájmu dovoľujú kaptalistickému farmárovi zvyšovať množstvo a kvalitu prenajímaných kráv. Stúpa aj počet osôb, čo by si rady nájali krávy.

SEMENA V TABLETKÁCH

V súčasné době v mnoha intenzívne hospodačích západoeurópských zahradníctvach a zelinářstvách jsou ve stále větším rozsahu používána semena v tabletkách.

Tato metoda je obzvláště výhodná u malých nebo nestejně velkých a tvarově nepravidelných semen. Umožňuje setbu po jednom kusu, ulehčuje pravidelné odstupy; protrhávání a jednocený sazení je nepotřebné.

Způsob umísťování semen v tabletkách byl vypužen z lékárnictví. Každé semínko je obalené hmotou, která je sice tuhá, ale rozpuští se vlivem vlnka. Takto upravená semena se sejí secími stroji, seřízenými na jednozrnný výsev. Stejná velikost tablettek, bez ohledu na velikost zrnek, umožňuje použití secího stroje jednoho typu pro nejrůznější druhy rostlin.

Zahradníci si chváli zvláště tabletky semen ředkviček a zeleniny, pěstované ve sklenících. Pro tuto setbu jsou zvláštní ruční sečky. Pro pěstování ve velkém, na polích,

se výborně osvědčily tabletky se semeny mrkve, kapusty, pôru a dalších, protože úplne odpadá nákladné protrhávání.

MASO BEZ MASA

V potravinářských obchodoch v různých zemích se stále častěji objevují výrobky, které jsou všeobecně nazývány „masem bez masa“. Jedna západoněmecká firma dodala na trh v poslední době celou řadu těchto masových náhražek. Jsou vyráběny ze sóje a vzhledem, chutí i vůní připomínají maso. Tyto masové náhražky lze koupit ve formě mražených kuřat, hovězího, různých uzenin a také párků. Prodávají se také telecí rízky. V Americe se v prodeji ukázaly nejrůznější slané základky, vyrobené ze sójových semen. Nazývají se „Puma“, jsou velmi výživné a jdou na odbyt.

My máme prozatím raději opravdové maso, ale pravděpodobně přijde doba, kdy budeme muset pomyslet o „maso bez masa“.

MAJÍ SLEPICE CHUTĚ?

Slepice, stejně jako celá řada ptáků, mají málo vyvinutých čich a omezené vnímání chuťové v důsledku malého množství chuťových bradavek v ústní jámě. Např. v ústní jámě krávy se nachází až 25 tisíc chuťových bradavek, u slepic byly nalezeny pouze dvacet čtyři.

V praxi se to projevuje tím, že slepice nejsou vybírávávává. Ve srovnání s jinými zvířaty, která mají ráda sladkosti, slepice nevypije více vody ani nevezme více oslazeného pokrmu než kolik potřebuje. Slepice nejlépe rozlišují chuť vody a nejraději pijí čistou. Nechutná jim voda s želazitými sloučeninami.

Výzkumy a pokusy bylo dokázáno, že je bezúčelné chuťové zlepšování pokrmu pro slepice, na rozdíl od jiných zvířat. Dodatek zlepšující chuť nezvyšuje jejich žravost, tedy ani nezrychluje výkrm ani nezvyšuje nosnost. Tyto, zdálo by se, nepozorné výzkumy, přinášejí značné úspory, jichž se dosahuje při chovu slepic v drůbežárnách.

Zverolekári po fažkej dobytok zime vyšetrujú

(foto: CAF)

ROL'NÍCKY KALENDÁR

JÚL ČERVENEC

V júli je najdôležitejšou žatvou. Žatvu začíname vtedy, keď zrno stvrdne a ľahko ho rozlúpeme nechťami. So žatvou nesmieme čakať, kým zrno celkom stvrdne, lebo pri zbere by sme mali príliš veľké škody. Hned po žatve pole preorávame. Keď vyrastie burina, pole pobránujeme. Neskoršie obdobie je najvhodnejšie na povápnenie kyslej pôdy. Vápno rozhadzujeme po strnisku a priorávame. Ďalej bojujeme proti pásavke zemiakové. Očkujeme my hydinu a ošípanie proti moru. Nesmieme zabúdať na krmenie dobytka a ošípaných zeleným krmivom. V júli kupujeme aj umelé hnojivo pre jesennú siatiu.

Keď párimo ovce.

Dnes niekoľko poznámkov o správnej organizácii tejto práce.

Od toho, kedy párimo ovce, závisí celoročný výrobný cyklus, to znamená — termín kotenia, krmenie a odlúčenie jahniat, chov starších jahniat, strihanie, výnosnosť vlny, mlieka, mäsa.

Keď plánujeme termíny párenia, musíme prihládnuť nielen na biologické vlastnosti zvierat, ale aj na ekonomicke činitele.

Ovce sa začínajú honiť, podobne ako barany, už vo veku 5 — 6 mesiacov, avšak oploďovať by sa mali až vo veku 16 až 18 mesiacov. Jahňa príde na svet za 5 mesiacov, čiže ovce mávajú prvé jahňa asi vo veku dvoch rokov. Barany, ktoré sa u nás pestujú, môžu sa použiť na párenie najskôr vo veku 18 mesiacov. Dospelého, správne živeného barana môžeme pripustiť k ovciam 5 až 6-krát denne.

Pre merinové ovce a „čiernohlavky“ najvhodnejšie na párenie je obdobie od polovice júna do konca júla. Pre všetky iné druhy pestované v Poľsku najvhodnejšie obdobie je od polovice augusta do konca septembra a pre karakulské ovce od polovice júla do konca augusta a od polovice decembra do konca januára. Karakulské ovce, ktorých jahňatá sa kvôli kožkam zabijajú hned po príchode na svet, môžeme páriť dvakrát do roka.

Ovce nechávame plodiť 6 až 8 rokov, barany neplodí v dĺžke až 4 až 5 rokov. Dlhšie držíme iba tie barany, od ktorých máme mimoriadne hodnotné potomkov.

Aby sme zvieratá dobre pripravili na párenie, dva týždne predtým a cez celé obdobie párenia musíme ich dobre kŕmiť. Najvhodnejšie krmivo, okrem pasenia na pasienkoch, sú zelené krmivá z mladej lucerky a klíčiaci jačmeň v množstve od 0,1 do 0,2 kg na kus denne. Okrem toho barany by mali dostávať miešanku plnohodnotných krmív v množstve asi 1 kg denne na kus a seno. Pred párením by ovce mali mať čo najviac pohybu na pastvinách na čerstvom vzduchu. Flemenné barany mali by sme predtým ostrihať. Ovce sa lepšie pária počes slnečných dní bez vetra. Najlepšie sa však pária ráno a večer. Samotné honenie trvá priemerne od 12 do 36 hodín. Ovce by sme mali dat páriť po 12 hodinach, čo sme spozorovali, že sa honia. Po 12 až 24 hodinach sa odporuča ovce páriť opäťovne. Obdobie párenia by nemalo trvať dĺžku ako 6 týždňov. Taktô budeme mať jahňatá v jednom čase, čo nám uľahčí chov.

Ovce, ktoré sú v druhom období oplodnenia, musíme obklopíť zvláštnou starostlivosťou a treba ich lepšie kŕmiť. Oplodnené ovce nemali by sa tlačiť v priechodoch a nemali by sme ich dať strašiť psami. Krmivo musí byť výživné, nepríliš fažké a nesmie obsahovať pokazené výrobky.

Keď plánujeme termíny párenia oviec, nesmieme zabúdať, že keď jahňa príde na svet bližšie k zimnému obdobiu, jeho chov je drahsí, no keď príde na svet bližšie k jari a letu, odchov je lacnejší.

Pre gazonovstvá, ktoré pestujú veľa okopanín je vhodnejšie, keď jahňatá prídu na svet v zime, pre gazonovstvá s veľkým množstvom pastvín je lepšie, keď sa tak stane na jar a v lete.

S. D.

Je pravda, že sa detská móda príliš nemení, no predsa má svoj význam. Vedľa každá mamička chce, aby jej dieťa bolo pekne oblečené. Výsledky výskumov, ktoré robilo Biuro Współpracy z Konsumentom „Opinia“ poukazujú na to, že rodičia nechcú iba „kupovať to, čo je, len aby to malo vhodné rozmetry“. Predovšetkým by chceli kupovať šatôčky z lepších, nekrivivých látok, ktoré sa ľahko perú a nemusia sa žehliť, a pritom by tieto látky mali mať živé, čisté farby. Boli by radi, keby si v obchodoch mohli pre svoje detičky kúpiť kabátiky, kabátiky a vetrovky s teplými vložkami, ktoré by sa dali odopnúť pri zmene počasia, a to vo viacerých obmenách. Mamičky, ktoré majú deti v škôlke, čakajú na rôznofarebné vlnené peleriny, kabátiky s kapucňami z károvanych látok, peleriny do dážďa z vodotesných látok a ortalionov.

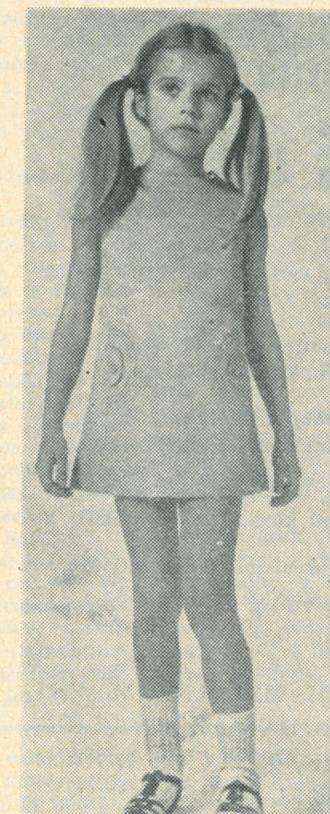
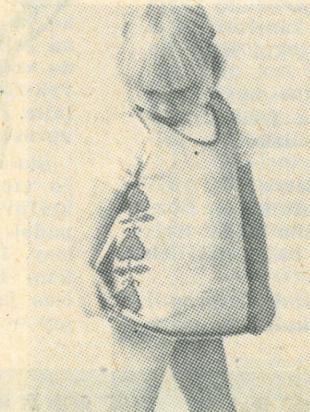
Pre chlapcov by si radi kúpili komplet: kabátik s vložkou a dlhé nohavice — rôznofarebné, ako aj nohavice s vestičkami.

Pre svoje deti by radi mali kombinézy s trákmami a zipom vpred, manchestrové alebo z texasu elastické nohavice, ako aj sedé texasky s trákmami.

Pre dievčatá by mamičky rady videli väčší výber manchestrových sukničiek

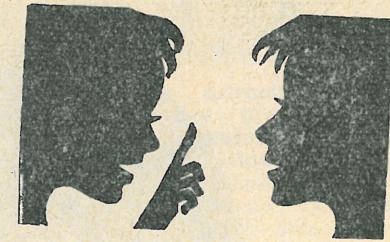
PRE NAŠICH NAJMENŠÍCH

s vestičkami z elany pastelovej farby a praktické šatové sukne, ktoré v obchode skoro nikdy nenájdete. A v lete pre dcéry by rady videli šatôčky a sukničky zo vzdušných látok, ktoré sa ľahko perú a aby boli nekrivivé.

Z výpovedí zástupcov priemyslu a obchodu vyplýva, že môžeme dôľať, že väčšina toho, čo by si želali rodičia, bude v obchodoch ešte túto sezónu. Obliekajme teda naše detičky moderne a farebne, ale pritom prakticky a účelne.

Každá mamička môže sa pokúsiť ušiť pre svoje dieťa šatôčky doma, čo ich osloboďí od rozmarov konfekčného trhu a dovolí zvoliť si pre svoje dieťa tie najvhodnejšie šaty. Šatôčky na našich obrázkoch sme volili práve pre mamičky, ktoré samy si jú. Na tomto mieste poznamenávame, že šatôčky ušité doma majú aj tú výhodu, že môžu byť z ľubovoľne zvolenej látky. Keďže na detskej šatôčke nie je potrebné veľa látky, vrele vám odporúčame, aby ste navštívili partiové obchody, v ktorých často nájdete peknú vhodnú látku za zníženú cenu. Hotové šatôčky môžete skrášliť výšivkou, ktorá je teraz veľmi moderná. Hoci na snímke sú šatôčky ozdobené vyšívanými kvietkami, radíme vám, aby ste siiahli po krásnych a aj mimoriadne moderných ľudových vzoroch.

JEDNA DRUHEJ RIEKLA

Aby vlasy nadobudli pružnosť, urobte si túto zmes: do hrnečka nalejte teplú vodu a také isté množstvo čierneho piva. Týmto roztokom si opláchnite vlasy po umytí. Keď máte vlasy natočené, pretrite touto zmesou aj natáčky, účes vám bude dobré držať.

★

Mandle, ktoré obsahujú cukor a bielkoviny, zjemňujú suchú pleť. Olípané mandle (asi 5 dkg) rozdrvíte v mlieku na kašičku. Mlieko pridávajte postupne (1 liter). Potom ich prepasírujte cez jemnú plátennu handričku a mliečny roztok nechajte vyvrieť na polovičné množstvo. Roztok uskladňujte na chladnom mieste a používajte ho denne ako pleťovú vodu.

NEŽ DÍTĚ DOROSTE

Spánek je krom ďalšej stravy jedným z nejdôležitejších činností, zaručujúcich správny psychický a fyzický rozvoj dítěte. Spánek odstraňuje únavu, jíž velmi lehce podliahá jemný a citlivý organizmus dítěte. Zdravé nemluvně v prvých mesiacoch života spí téměř 24 hodin — budí se pouze za účelem přijímání stravy. S postupem růstu dítě potřebuje stále méně spánku; 12 měsíční dítě spí asi 14 — 16 hodin, dvou — čtyřleté 13 — 14 hodin (jednou během dne), děti ve věku čtyř — sedmi let spí 11 — 12 hodin a většinou již pouze v noci.

Z DOMÁCEHO HRNCA

Do niektorého pečiva pridávame jedlú sódu. Nikdy ju nerozrábajme vo vode ani v mlieku, ale vždy ju zmiešajme s múkom, alebo s práškovým cukrom. Keby sme ju rozrábali v mlieku alebo vo vode, začne pôsobiť skôr, ako sa pečivo dostane do trúbky.

★

Ušpinený hedvábny deštník môžeme vyčistiť mäkkým kartáčom namoceným v denaturowanom líhu; deštníky z nylonu alebo iného umělého vlákna čistíme vlažným roztokom z vody a mýdlových vloček — také mäkkým kartáčom. Po vyčistení několikrát deštník opláchneme čistou vodou a sušíme pouze pootevřený, ne úplně otevřený.

VIES AKO ODPOCÍVAT?

Len nemohí z nás poznajú tajomstvo 15-minútového relaxu, ktorý úplne osviežuje celý organizmus. Ako to robíme? Prečítajte si naše pokyny:

1. Lahneme si na pleciach a zavrieme oči. Nohy natiahnute, ruky rozhodené.
 2. Vtiahneme brušné svaly, ruky nadvihнемe nad hrudník pridržiavajúc ľavou dlaňou pravý, a pravou ľavý ľavej.
 3. Pritisneme ľavú nohu tak, aby sme ju prikríli v kolene.
 4. To iste robíme s pravou nohou a pritom uvoľňujeme bederné svaly.
 5. Pomaly nadvihneme ľavú ruku a natiahneme ju v lakti.
 6. Tak isto robíme s pravou rukou.
 7. a 8. Pomaly pohybom, ako keby sme držali v rukách fažký kameň, rozkladáme ruky na strany.
 9. a 10. Tak isto pomaly natiahneme nohy, uvoľňujeme pritom svaly.
- Hlboko dýchame, odpočívame úplne uvoľnene.

HUMOR

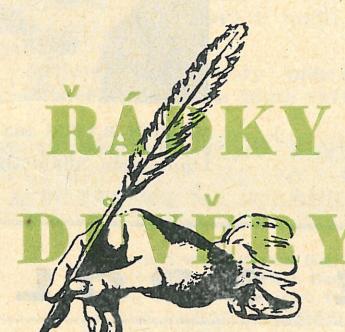
Dáma v hračkárskom obchode: „Ukážte mi, prosím, niečo, čo bude zaujímať dvanásťročného chlapca, len aby to bolo niečo jednoduché, aby sa s tým mohol pohrať aj môj manžel!“

★

„Manželstvo sa dá prirovnáť k obklúčenej pevnosti.“

„Akože?“

„Tí, čo sú vonku, chéru dnu — a tí vnútri chéru von!“

Janka K. nám píše: „Už tri roky chodím s chlapcom, ktorý je teď na vojne. Chteli jsme se na jaře vzít, ale rodiče mého snoubence nesouhlasí. Přejí si abychom počkali, až skončí vojenskou službu. My se však máme velmi rádi a chteli bychom mít svatbu hned a ne až za rok. Mají rodiče mého chlapce pravdu?“

Milá Janko, víme a chápeme, že dva roky čekání na chlapce, ktorého máš ráda, je dlouhá doba a rozumíme, že

bys se chtěla už nyní vdát, ale dominíváme se, že rodiče mají trochu pravdu. Sňatek rok před ukončením vojenské služby není právě nejrozumnější. Chlapec bude stále ještě mimo domov a ty už budeš mít nové povinnosti. Myslíme, že rodiče počítají i s tím, že by se vám už nyní narodilo děťátko, což je celkem normální u mladých manželů. Jak píšeš, jsi zaměstnána v továrně v okresním městě. Určitě bys měla velké potíže, když bys sama musela opatřovat dítě.

Také finanční otázka není lhostejná. Chlapec po ukončení služby půjde zpět do zaměstnání a budete se moci zařizovat mnohem lehčejí než nyní, když byste byli odkázáni pouze na rodiče. Neboj se, že tě chlapec přestane mít rád. Když tě má opravdově rád, bude na tebe čekat, jako ty čekáš na něho.

Do budoucího manželství ti přejeme všechno nejlepší a jsme přesvědčeni, že delší odložení vaši opravdovou lásku ještě upevní.

SHIRLEY MAC LAINOVÁ,

popredná americká filmová herečka, ktorá v Poľsku poznáme z filmu *Byt (Garrison)* je manželkou divadelného režiséra Steva Parkera a mamičkou dcérky Sačiko.

CZESLAW NIEMEN — NAJLEPSI INTERPRETATOR NA MLÁDEŽNICKOM ZOZNAMENE PIESNI R. 1969.

UČME SA

TEXTY SLOVENSKÝCH L'UDOVÝCH PIESNÍ

POVEDAL MI JEDEN CHLAPEC

Túto ľudovú pesničku uverejňujeme na žiadosť Ferka Pacigu zo IV. triedy z Krempach.

Povedal mi jeden chlapec,
že ja neviem chleba napieť.

A ja som sa nahnevala,
v pondelok som osievala.

V utorok som zarábala,
a v stredu som zamiesila.

V štvrtok som podkúrila
a v piatok som vyváľala.

V sobotu som posádzala
a v nedeľu vysádzala.

Od roboty zaležala,
tri dni som si buvikala.

Taký sa mi chlebík udal,
že pod kôrkou kocúr dudal,

A z prostriedku voda tiekla
a zo spodku myš utiekla.

V ŠETKÝM NAŠIM MLADÝM PRIATELOM PRI PRÍLEŽITOSTI MEDZINÁRODNÉHO DŇA DETÍ ZELÁME VŠETKO NAJLEPŠIE, HĽAVNE DOBRÉ ZNÁMKY NA VYSVEDČENÍ A SLNEČNÉ PRÁZDNINY.
REDAKCIA ŽIVOT

ODPOVEď z Č. 5

1. Tadeusz Kościuszko zomrel 15. októbra 1817 v Solure vo Svajciarsku, kde strávil aj posledné roky svojho života. Býval v prenajatej izbe u Františka Zeltnera, bývalého prefekta kantónu. Bol obložený veľkou starostlivosťou a hibokou úctou. Pred domom sa každý deň zhromažďovali chudobní, ktorí poskytvali pomoc; dokonca aj Kościuszkov kón vždy zastal, keď sa blížil zobrák.

2. Jarosław Dąbrowski, člen Ústredného národného výboru, organizátor ozbrojených súťaží januárovej povstania, generál a veliteľ ozbrojených súťaží Parijskej komunity, tažko ranený na barikáde v Paríži 23. mája 1871, zomrel ten istý deň v nemocnici. Jeho pohreb bol veľ-

kou manifestáciou bojujúceho parížského ľudu.

3. Adam Mickiewicz odcestoval s misiou od Czartoryského v septembri 1835 na Východ. Mal pomáhať pri zakladaní poľských legií v Turecku počas vojny s Ruskom. V Konštantinopole sa stal obeťou cholery a zomrel 26. novembra toho istého roku. Jeho pozostatky previezli do Paríža a slávnostne pochovali v Montmorency. Roku 1890 jeho telo previezli a pochovali na Waweli.

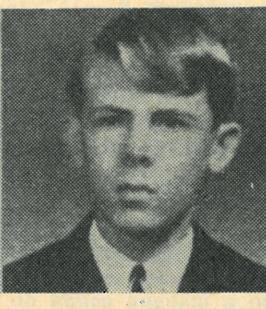
4. Kazimierz Puławska, účastník barského konfederátu, vyrástol na prvého partizána medzi konfederátmi. Po atentáte na kráľa musel z Poľska odísť. Odišiel do Ameriky a zúčastnil sa bojov za nezávislosť Spojených štátov. Bol veliteľom jazdcov ako generál brigády a stál na čele vlastnej legie. Padol dňa 3. októbra 1779 v bitke pri Savannah.

Mili čitateľia, ak by ste si chceli písat s ľuďmi, ktorých fotografie sme uverejnili, píšte im na ich adresy. Ti, ktorí zase majú iné záujmy a chceli by si písat a vymieňať si skúsenosti svojej zberateľskej väsne (známky, nálepky, cigarety, gramofon, pohľadnice a ďalšie), nech pošlu svoju fotografiu, napišu vek, označenie záujmov a presnú adresu do našej redakcie.

M Á M E S P O L O Č N É Z Á L ' U B Y

Jaroslava Račáková má 17 rokov, zbiera fotografie hercov, spevákov a pohľadnice. Adresa: Sídliško 23, Veľký Krtíš.

Vlado Másiar má 18 rokov, zbiera tanecné piesne. Adresa: ŽOU, Palackého 27, Trenčín.

Eva Daňáková má 20 rokov, zbiera cigarety, piesne a fotografie hercov. Adresa: Febr. vý. 98, Topoľčany.

Slavko Mlekuš zbiera známky. Adresa: Aškerčeva 11, Maribor, Juhoslovávia.

Alena Uhľárová má 17 rokov, zbiera tanecné piesne a fotografie spevákov a pohľadnice. Adresa: Pluhová 10, Bratislava.

MLADÝM ♦ MLADŠÍM ♦ NAJMLADŠÍM

POL'SKÁ L'UDOVÁ ROZPRÁVKA

O VODNEJ L'ALII

V hlbokom lese a na brehu krištáľovo jazera žil kráľ so svojou jedinou dcérou. Princezná bola taká oslnivo krásna, že každý, kto sa na ňu pozrel, musel zažmúriť oči a do konca svojho života mu neschádzala z mysle. Mladí rytieri mysleli na ňu vo dne v noci, a keďže si z nich nechcela vziať ani jedného za muža, chradli a umierali túžbou po krásnej princeznej; po jej smaragdových očiach, zlatých vlasoch a rubínových ústach. Princezná totiž mala kamenné srdce, ale o tom nik nevedel. Žiľa ježibaba ukradla jej zlaté srdiečko, keď bola ešte v kolíske a vyhodila ho von oknom, práve predtým, keď popod obloky kráčala chudobná žena s botohom razdia na chrbte.

Chudobná žena sa srdiečku veľmi potesila a zanesla ho svojej dcérke Maruške, aby sa s ním hrala a nebola taká samá v chalúpke.

A roky šli. Princezná i Maruška so zlatým srdcom dorastli a boli na vydaj. Kráľ dal vyhlásť, aby sa do jeho kráľovstva dostavili pytači, že si z nich princezná vyberie muža a budúceho kráľa.

V udaný deň zišli sa rytieri v kráľovskom hrade, ale princezná ani jedného nechcela. Kráľ bol veľmi nešťastný, ale princezná — nie a nie! Ten nebol pekný, tamten nebol dosť bohatý, jeden mal takú chybú, druhý onakú. Na charakter a dobré srdce nehľadela — akoby aj možla, keď sama nemala nijaké. Čiba kus tvrdé skaly.

Raz večer, keď princezná sedela vo svojej zlatej komnate, zaklopala niekto na dvere, a kde sa vzala, tam sa vzala — stála pred princeznou zlá ježibaba.

— Vieš kto som? — spýtalas princezné.

— Neviem, — povedala princezná.

— Vieš čo som ti vzala? — spýtalas sa znova.

— Neviem.

Ježibaba jej teda povedala, že jej vzala zlaté srdce a nahradila ho kamenným. A že do tých čias nepozná lásku, kým ho nenađe.

— Kde a ako ho nájdem? — spýtalas sa princezná zlej ježibaby, ale ježibaby už v zlatej komnate nebolo. Zmizla ako prišla.

Ked sa to princezná dozvedela, rozholda sa íst hľadať svoje zlaté srdce. Rozkázala zapriahnuť do zlatého koča najrýchlejšie kone, vypustiť najmocnejších psov a najdravších sokolov.

Ako rozkázala, tak aj urobili. Zapriahli kone, vypustili psov aj sokolov a prin-

cezná sadla do koča a išla z dediny do dediny od domu k domu.

Dni ubiehali, kone, psi a sokoly umdliovali, ale princezná ich len hnala a hnala — až unavení, nevládli a vysilení zastali pred chalúpkou, v ktorej žila chudobná sirota, Maruška.

Maruška bola veľmi chudobná, ale mala dobré zlaté srdce. Prichádzali k nej ľudia z daleka široka a nebolo medzi nimi takého, komu by nepomohla a nevyliečila. Vtáci k nej prieletávali bez strachu, ba aj divé zveri si polihali k jej nohám a keď prechádzala okolo kvietkov, obracali k nej svoje hlavičky a rozváňali tuho svoje vone. Tak ju mali všetci rádi. Nečudo, keď mala zlaté srdiečko. A to jej zlaté srdiečko si zamíľoval aj Jašek, najsmelší šuhaj v dedine, dobrý ako chlieb a múdry ako deň a noc dohromady.

V tom čase prišla k nim princezná na zlato koči. Zapáčil so princeznej rúči Jašek a rozhodla si ho vziať za muža. Tak ho oslnila krásou a bohatstvom, tak mu oslepila oči a zajala srdce, že bez rozlúčky odísiel Marušky a nasadol k princeznej do zlatého koča. Starý kráľ sa veľmi zaradoval a vystrojil im svadbu, akú do tých čias nikto nikde nikomu ešte nevystrojil.

Po svadbe Jašek zistil, že jeho žena, oslnivo krásna kráľovna nemá srdce. Zatúžil po svojej Maruške, ale už bol neskoro. Musel vlastiť, chodiť po zlatých koberecoch, spávať v perlových posteliach a sedieť na tróne so ženou, ktorá nemala srdce.

Maruška od žiaľu div neumrela. Opustila svoju chalúpku, vtáčkov, divé zveri, kvietky i dobrých ľudí a odísela bývať do blízkosti kráľovského hradu, aby bola bližšie k Jaskovi. Celé dni prestála pri bráne, že ho azda uvidí, hoci len škáročkou, ale nie. Smutná presmutná sedla si na breh krištáľového jazera a horko sa rozplakala. Tam ju uvidela kráľovná prikradla sa k nej bližšie a hodila ju do vody. Len čo Maruška klesla ku dnu, vykvitol na jazere prekrásny kvet vodnej lalie. Mal biely kalich, zlaté lístočky a uprostred zlaté srdiečko.

Stalo sa to už veľmi dávno. Všetci tí, čo vtedy žili umreli, umreli — Jašek aj kráľovná kamenného srdca, hrad sa rozpadol, zmizli z povrchu zemskej a husté lesy, len krištáľové jazero zostało a na ňom biele kvety vodnej lalie. Od tých čias jazerné kvety volajú kvetmi sirot a my — leknami.

SLOVENSKI SPISOVATELIA

MARTIN RÁZUS (narodený 18. októbra 1888 vo Vrbici pri Liptovskom Mikuláši)

Vyštudoval teológiu. Po dvojročnom pobytu v Anglicku, Francúzsku a Svajciarsku bol evanjelickej kaplánom v Modre, potom farárom v Pribyline, Maravskom Lieskovom a napokon v Brezne, kde 8. augusta 1937 zomrel.

Niekteré knihy majú zaujímavé osudy: Ludia ich odložia do úzadia, no čas ich znova objaví a vzkriesí, aby zažiarili v este plisom lesku a hodnote. Takou knihu je Rázusov Maroško a jeho pokračovanie Marošku študuje. Obidve zaujmajú osobitné miesto v bohatej básnickej a prozaickej tvorbe Martina Rázusa. Sú dielami trvácej hodnoty, ku ktorým sa budú stále vracať nielen deti, ale i dospelí. Malým Maroškom bol sám spisovateľ, syn chudobného polorôčníka, polo-

remeselníka. Rázus majstrovsky zachytil Maroškovo detské roky od prvých krôčkov až po odchod do škôl. No kniha nie je iba zážitkom drobných chlapčenských príhôd — je tiež úprimným svedectvom básnika o prvých detských rozceravanoch a stretenciach so životnými prekážkami. Je nám okrem iného vzácnou aj preto, že je verným obrázkom života na slovenskej dedine na konci minulého storočia.

V knihe Maroško študuje zočasť bánskou zasa Maroškovo dospievanie a zážitky zo štúdia, pričom neobišiel ani národnostné konflikty, s ktorými sa Maroško stretol v pohnutých časoch madarizácie.

Knihy Maroško a Maroško študuje patria k základným dielom našej národnej literatúry.

KALENDÁR

JÚN — ČERVEN

1	PONDELOK Jakub vých. sl. 3.21 záp. sl. 19.47	15	PONDELOK Jolanta vých. sl. 3.14 záp. sl. 19.59
2	UTOROK Erazmus	16	UTOROK Justína
3	STREDA Klotilda	17	STREDA Laura
4	STVRTOK Karol	18	STVRTOK Alžbeta
5	PIATOK Valéria	19	PIATOK Gerváz
6	SOBOTA Paulína	20	SOBOTA Florentína NEDELA Alica
7	NEDELA Robert	21	PONDELOK Paulína
8	PONDELOK Medard	22	UTOROK Zenon
9	UTOROK Pelágia	23	STREDA Ján
10	STREDA Margaréta	24	STVRTOK Lucia
11	STVRTOK Felix	25	PIATOK Pavol
12	PIATOK Ján	26	SOBOTA Vladislav
13	SOBOTA Anton	27	NEDELA Leon
14	NEDELA Bazil	28	PONDELOK Peter
		29	UTOROK Emilia
		30	

JÚL — ČERVENEC

1. STREDA Marianna	9. STVRTOK Veronika
2. STVRTOK Mária	10. PIATOK Filip
3. PIATOK Jacek	11. SOBOTA Oiga
4. SOBOTA Teodor	12. NEDELA Ján
5. NEDELA Karolína	13. PONDELOK Ernest
6. PONDELOK Dominik	14. UTOROK Marcelina
7. UTOROK Cyril a Miroslav	15. STREDA Vladimír

SNÁŘ

VERÍTE SNUM? NE? MY TAKE NEVERIME.
ALE PRECE KADÝ NÉKDY OTEVRE SNÁŘ I
KDÝ TO POKLÁDÁ ZA BABÍČIN PRÉZITEK.
VZDÝT JE TO JEN ZÁBAVA.

Acta vidět — musíš podniknout cestu — v nich listovat — más před povýšením — roztrhaná vidět — ukončíš nějakou půtku Balon létatí vidět — vyvstanou ti nové povinnosti — v něm vystupovat — úspěšná práce — vidět stoupat — ujde ti zisk, výhra — padati viděti — tvé plány ztrouštají Cop viděti — je ti zakryvána pravda — nositi — nemůžeš se zprostit předsudků — plést — důležitou věc posuzuješ velmi lehce — ztratit — neštěstí — odstříhnouti — zúčtuješ se zastralými názory. Dost obdržetí — radost očekávej — jisti — slavnost — darovati — musíš bojovat o lásku — pěci — obdržíš pozvání k velké slavnosti Holub na střeše — přijemné poseství — létatí viděti — zažijes radoš — chytati — ztráta — zábjeti — ztratíš věrného příteli — jisti — nevole v rodině — krmitti — budeš mítí příležitost k dobročinnosti Holub cukrující se — lásky Jähody jisti — přijemné novinky — mnoho viděti — zamílujes se — trhati — lehké onemocnění — veliké — jsi pyšný — darovati — zůstaneš v dobré upomínce Kameny viděti — nemoc — přes ně jisti — utrpení, souzení — lámati neb tlouti — získáš statek, panství — s nimi házeti — budeš původcem hádky — být kamenován — někdo tě nenávidí — otesávati — mzda za tvoje zásluhu nebude ti odepřena — viděti voziti na stavbu — neodkládej dále své podnikání Lavinu viděti — velké nebezpečí, neúspěch — být ji zasypán — neštěstí Mýti se — získáš bohatství Myslivna — najdes dobré přijetí Náprstek — nevole a mnoho nesnází Operován býti — najdes uzdravení Parní stroj — naděje na bohatství.

RADY ♦ PORADŇA ♦ RADY ♦ PORADŇA ♦ RADY

ZATRUCIE U ŠWIN

Šwinia może zatrucie się różnymi środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie, jeśli przez niebalstwo gospodarza są one dostępne dla inwentarza. Przykładem tego są zatrucia na skutek zjedzenia trutek na szczury, nawozów sztucznych albo środków używanych w gospodarstwie domowym jak proszki do prania, mycia, tlenia much itp.

Innego rodzaju zatrucia są spowodowane skarmianiem nieodpowiedniej lub zepsutej paszy albo zadaniami nadmiernych ilości dodatków do karmy,

jak na przykład dużej ilości soli kuchennej. Zatrucie porośniętymi ziemiakami — W zzieleniałych ziemiakach a szczególnie w porośniętych, znajduje się dużo trucizny zwanej solanina. Karmienie świnia takimi ziemiakami może spowodować ciężkie schorzenie przewodu pokarmowego. Jeśli zachodzi konieczność wykorzystania ziemiaków porośniętych, należy kielki oblamywać, ziemiaki zaś gotować i skarmić je w niewielkich ilościach. Wodę w której gotowały się porośnie ziemiaki nie wolno podawać świniom, gdyż ona właśnie zawiera truciznę.

Zatrucie pleśnią — grzybki pleśni spotykają się w różnych paszach przechowywanych w pomieszczeniach wilgotnych. Pasze takie mają zapach stęchły często gnią, co powoduje powstawanie w nich tru-

cizny. Skarmianie takich pasz powoduje zapalenie żołądka i jelit, nerek lub poronienia.

Zatrucie zepsutymi paszami — pasze skwaśniałe albo silnie fermentujące czy zgnile liście — powodują często zatrucie świn. Przy takich zatruciach występuje biegunka, kwiczenie niemożność utrzymania się na nogach. Apetyt w tych wypadkach, w odróżnieniu od innych zatruców, zostaje zachowany. Zatrucie solą kuchenną — Organizm zwierzęcia potrzebuje soli, jednak zbyt duża jej ilość może spowodować zatrucie. Często nieostrożna gospodarnia dolewa świniom do karmy słoną wodę od mięsa pekłowanego lub zbyt obficie ją soli. Zatrucia solą spotykają się również u świnia karmionych obficie mączką rybną (w niektórych województwach) zawierającą zbyt dużo soli.

Objawy zatrucia solą są następujące: przede wszystkim wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu, chwiejność zadu i ogólne osłabienie. Leczenie świn zatrutych solą polega na podawaniu im karmy niesolonej, dużej ilości wody do picia lub mleka z odwarem siemienia lnianego. Aby nie dopuścić do zatrucia solą, należy pamiętać, że w ciągu dnia świnia dorosła nie powinna otrzymać więcej soli niż 1 łyżeczkę od herbaty, świnia za młodsza stosunkowo mniej. Tak więc mimo iż świnia należy do zwierząt tak zwanych wszystkożernymi i potocznie mówi się że, „świnia wszystko zje“, jak widzimy nie wszystkim możemy ją karmić i są pokarmy, które są w stanie jej zaszkościć.

HENRYK MĄCZKA

ZASADY NOWEGO KODEKSU KARNEGO

Przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu (II)

Spowodowanie innego niż ciężkie uszkodzenie ciała lub rozstroju zdrowia człowieka pojęcie ciężkiego uszkodzenia ciała omówiliśmy w poprzednim odcinku jest zagrożone kara pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 5 lat, zaś w przypadku nieumyślnego działania sprawcy — kara pozbawienia wolności od 3 miesiące do 2 lat, kara ograniczenia wolności albo grzywny. Umyślne naruszenie czynności ciała na czas do siedmiu dni stanowi

występek uprzewilejowany w stosunku do typu podstawowego opisanego wyżej, podlegający karze pozbawienia wolności od 3 miesiące do lat 3, który podlega ściganiu z oskarżenia prywatnego (art. 156 K.K.).

Jeżeli następstwem uszkodzenia ciała człowieka jest śmierć (umyślne działanie zmierzające do uszkodzenia ciała, niezamierzony za skutek w postaci śmierci człowieka) — sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10, albo od lat 2 do lat 10 w zależności od tego, czy mamy doczynienia z działaniem zmierzającym do spowodowania ciężkiego uszkodzenia ciała czy też uszkodzenia zwykłego (art. 157 K.K.).

Udział w bójce lub w pojściu człowieka — niezależnie od skutków — przy użyciu broni palnej, noża lub innego niebezpiecznego narzędzia pociąga za sobą karę pozbawienia wolności w granicach od 6 miesięcy do lat 5 (art. 159 K.K.).

Udział w bójce lub w pojściu człowieka — niezależnie od skutków — przy użyciu broni palnej, noża lub innego niebezpiecznego narzędzia pociąga za sobą karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 3 lat, przy czym jeżeli sprawca jest osobą pozostającą z pokrzywdzo-

nym we wspólnym pojęciu ściganie następuje jedynie na wniosek pokrzywdzonego (art. 162 K.K.).

Nieudzielenie pomocy człowiekowi znajdującemu się w położeniu grożący bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia, o ile sprawca może jej udzielić bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub poważnego uszczerbku na zdrowiu powiązany za sobą odpowiedzialność karną w postaci kary pozbawienia wolności w granicach od 3 miesięcy do 3 lat. Nie podlega sprawca karze, jeżeli w celu udzielenia pomocy konieczne jest poddanie się zabiegowi lekarskiemu, albo też gdy możliwa jest natychmiastowa pomoc ze strony instytucji lub osoby do tego bardziej powołanej (art. 164 K.K.).

WITOLD FERFET

GULÁŠOVÁ POLÉVKA

Rozpočet pro 4 osoby:
250 g hovězího masa, 1/2 lžice tuku, 1 větší cibule, česnek, červená paprika, kmín, majoránka, mleté nové koření, 4 brambory, 1 lžice hladké mouky, sůl.

Na tuku zapřenímme po krájenou cibuli, přidáme papriku, na kostečky po krájené maso, podlejeme horkou vodou a dusíme. Během dusení přidáme ro-

zetený česnek, nové koření, kmín a majoránku. Když je maso téměř měkké, přidáme na kostečky pokrájené brambory, společně podusíme, osolíme, necháme vysmahnout šťávu, zapřášíme hladkou moukou a dolejeme horkou vodu podle potřeby a polévku dovaříme.

MLEČNÁ POLÉVKA

Rozpočet pro 4 osoby:
1 litr mléka, 2 dl vody, 3 brambory, sůl, 2 lžice strouhané, malých flíčků nebo polévkových nudlí, 1/2 lžice másla.

Brambory pokrájíme na kostky a dáme vařit do va-

říci osolené vody. Když jsou měkké, přilejeme mléko, zavaříme těstoviny, přidáme máslo a polévku dovaříme.

FAZOLA SE SMETANOU

Rozpočet pro 4 osoby:
300 g fazole, voda, sůl, 1 cibule, nové koření, bobkový list, 1 lžice tuku, 1 lžice mouky, mletá paprika, 2 dl kyselé smetany.

Den před vařením fazoli přebereme, omylem a namočíme do studené vody. Na druhý den ji v té samé vodě vaříme. Během vaření přidáme nové koření, bobkový list a cibuli. Když je fazole téměř měkká, osolí-

me ji. Z tuku a mouky připravíme růžovou zásmážku, přidáme papriku a kyselou smetanu a dobře rozmícháme na hladkou kašičku, kterou přidáme k uvařené fazoli. Dobře pováříme a podáváme.

SÝROVÉ SUŠENKY

Rozpočet pro více osob:
150 g mouky, 150 g másla, 150 g tvrdého postrouhaného sýra, sůl, trochu mleté papriky.

To mouky rozsekáme máslo, přidáme sýr, sůl a papriku a vypracujeme těsto. Rozválíme je asi na 3 mm silně, vykrajujeme tvořítkem sušenky, potíráme bílkem a upečeme.

NEUMÍTE SI PORADIT S RŮZNÝMI POTÍŽMI A ROZČILUJÍCÍMI VÁS ZÁLEZITOSTMI? NAPISTE NAM NA ADRESU: REDAKCE „ŽIVOT“ WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 37, I. p. ODPOVÍME VÁM A PORADÍME NA STRÁNKACH NASEHO CASOPISU A V DOPISECH.

Organ Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce. Ukazuje się około 15 każdego miesiąca. Redaguje Kolegium w składzie: František Bednářík, Cecília Biegunová, Augustyn Bryja, Adam Chalupec (redaktor naczelny), Vladimír Hess, Tereza Heteniaková, Marian Kaškiewicz (zastępca redaktora naczelnego), Ján Krášák, Lýdia Mšálová, Ignáč Nižník, Ján Ondica, Waclaw Lučiánský.

Tłumaczenia i korekta jęz. czeskiego — Valérie Wojnarowska. Tłumaczenie na jęz. słowacki — Elżbieta Stojowska. Weryfikacja stylistyczna tekstów słowackich — Eudmila Skaličká.

Korekta jęz. słowackiego — Jan Szpernoga. Red. techniczny — Krystyna Tomczyk. Oprac. graf. — Joanna Deresz.

Nadesłanych rękopisów, fotografii i rysunków redakcja nie zwraca. Wydawca: Wydawnictwo „WSPÓŁCZESNE” RSW „PRASA”, Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 28-24-11.

ADRES REDAKCJI: WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 37. TEL. 21-15-41, 28-22-81.

Prenumerata na kraj, roczną kwartalną dla czytelników indywidualnych przyjmują urzędy pocztowe oraz listonosze. Czytelnicy indywidualni mogą dokonywać wpłat również na konto PKO nr 1-6-1000-20 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28. Wszystkie instytucje państwowe i społeczne mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie za pośrednictwem Oddziałów Delegatur „Ruch”. Ceny prenumeraty: kwartalna 3 zł, półroczenka 6 zł, roczna 12 zł. Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granice, która jest o 40 proc. droższa od krajowej, wynosi: kwartalna 4,20 zł, półroczenka 8,40 zł, roczna 16,80 zł, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, nr konta PKO 1-6-1000-24, nr tel.: 20-46-88. Egzemplarze numerów zdecentralizowanych można nabyc w Punkcie Wysyłkowym Prasy Archiwnej „Ruch”, Warszawa, ul. Nowomiejska 15/17, konto Nr 114-6-70041 VII O/M Warszawa.

Oddano do składu 28.IV.70 r. Numer zamknięto 8.VI.70 r. Druk Prasowe Zakłady Graficzne RSW „Prasa”, Warszawa, ul. Smolna 10. Zam.

Z DOKUMENTŮ III. ŘÍŠE

Tužby miliónov vojakov, bojovníkov hnutia odporu a uviazancov narodov Európy sa konečne splnili. Krúh sovietskych armád a poľského vojska sa nemilosrdne uzavrel okolo poslednej bašty fašistickej obrany, okolia Berlina. Hitlerova vláda jeho hnedých kostiel a vláda jeho preoriánovanej bola zničená, neexistovali armády, nesplnili sa vymyslelé a nereálne sny o „zázračnej“ záchrané v poslednej chvíli, nadísia hodina konečnej dorážky a trestu za popáchané zločiny.

V okupovaných krajinách pokračovala strašná historická príručka zaplatená miliónmi zabitých a veľkými hmotnými škodami. Hitler, opojený prvými úspechmi, uveril v nadvládu „Veľkého Nemecka“ nad „novou Európou“. Aby zvečnil svoje víťazstvo, rozhadol sa vybudovať monumentalné panteóny. Mali byť vybudované na poliach najväčších bitiek a všde tam, kam vskročili hitlerovskí vatreleci, mali hľať ich slávu a zároveň každý deň pripomínať podmaneným národom siu nemeckého žoldniera i varovať pred „nepriateľskými úmyslami a činnosťou“.

Hitler určil štáb architektov, ktorí mali reálizovať tento projekt. V mesačníku Die Kunst informovali Deutschen Reich už v júli 1941 uverejnili prvé návrhy týchto pyšných bášt. Návrhy vypracovali architekt Wilhelm Kreuse, ktorého Hitler vymenoval za svojho generálneho splnomocnenca. Mali sa týčiť od Navirku až po piesky Afriky od Atlantického oceána po Balkán a rozsiahlo sa územie Sovietskeho zväzu. V Poľsku mali byť pri Kutne, Mawie a na Visle neďaleko Varšavy. Ale najmohutnejšiu „trvanlivejšiu ako bronu“ a trvanlivejšiu ako pyramídy faraónov“ mali vybudovať na rovinách európskej časti Sovietskeho zväzu.

Dokonca ani vtedy, keď „bleskové“ víťazstvá východe po porázke pri Moskve a po príternej likvidácii nemeckých armád v Stalingrade viedli Treťiu ríšu do záhuby, Hitler neupustil od svojich blázničvých plánov. V marci 1943 zviažne cíasto herevvedeného mesačníka bolo opäť venované týmto baštám. Tentoraz okrem presných nákresov obsahovali aj snímky modelov vkomponovaných do prírody okupovaných krajín a ich podrobnej opis. Nacisticki projektníci vo vysvetlivkách k projektu, ktorý bol takisto nadušý, ako sám model, tak písali o panteónoch, ktoré mali byť vybudované v Polsku:

„... Nad Vislou, z vln verkej rieky sa týči desať okruhých bášt, ktoré spočívajú na širokých

základoch z veľkých balvanov. Tieto basy ne sú hradný mür uzavárajici miesto zádumčice a victor...“ V opise panteónu, ktorý mal byť nad Biurou pri Kutne čítane: (...) „Na pahorku sa týčia štyri masívne piliere oblikmi spojené do štvorhranu a zacláňajú symbol boja, ktorý na tomto mieste bol nesmerne urputný: mo hutný meč, ktorý ovencuje oltár...“

A tu je opis gigantickej stavby, ktorú hitlerovskí architekti navrhli na území Sovietskeho zväzu:

„Tam, kde boje boli najuputnejšie, najmohutnejšie, kde dosiahli svoj najviveknejší vrchol bude stať najživelnnejší a najväčtovnejsí symbol tejto borby národov: obrovská hora kameňov vyrástačúcich z nedoziernej ruskej zeme. Počas tohto horou budú obetné nádoby.. Na jej vrcholku budú stať bojovníci... Zo štítov vytvoril bronzový kruh, kamenný val, naježený okolo nemeckého orla.. Veľké surové schody poviedú na vrchol týciac sa 150 metrov nad stepou...“

Ale fantázie Hitlera a jeho pretoriánov o víťazstve, ktoré malo zvečniť jeho slavu sa rýchlosťou rozplynuli. Brutálne podinanenie Európy sa skončilo porážkou. Z návrhu ostal iba prach spomienok, ktorý svedčí o nesmernej naduosti Hitlera.

Konečnou etapou veľkej operácie vykonané vojskami I. bieloruského frontu a I. ukrajinského frontu bol útok na Berlín. Vybrane jednotky sovietskych vojsk a polského vojska koncom apríla 1945 začali konečnú likvidáciu fašistickej obrany. Hitler sa striedavo zmieňa medzi panicou obavou zo zajatia a nereálou nadájom na náhly a spásenosný obrat osudov vojny v po dobe rozpadu antihitlerovskej koalície. Táto menlivá nálada, od čierneho pesimizmu po pre-

Posledný Hitlerov hlavný stan bol v bunkri vybudovanom počas vojny v hĺbke 15 metrov pod obrovskou budovu riškého úradu kancelára, ktorá však už mala uľahodiť jeho pýche a imponovať jeho vazalom. Do bunkra sa vchádzalo schodmi vedúcimi dô budovy úradu celára, potom dolu cez sklad potravin. Na konci schodov bol úzky prechod hermeticky uzavretý tromi dvermi, ktoré boli vodotesné a vzducho-tesné. Samotný bunker bol podelený na dve časti. V prvej boli skladby, byty pre služobníctvo a kuchyňa. Na konci hlavnej chodby, ktorá bola zároveň spoločnou jedálňou, boli točité schody vedúce do druhej časti. Táto bola ešte nižšia a bola väčšia. To bol brloh samotného Hitlera. Práve tu dňa 30. apríla 1945 opantany strachom spáchal samovraždu spolu s Eviou Braunovou, keď už jed. Po stopách svojho vodcú ťiel aj organizator fašistickej propagandy a vynálezca „totálnej vojny“ Joseph Goebbels, ktorý najskôr usmrtil svojich šest detí a potom spolu s manželkou spáchal samovraždu. Podobne zbabelím spôsobom ušiel pred zodpovednosťou aj zakladateľ koncentračných táborov a šéf gestapa Himmler. Agónia tretej ríše netrvala dlho, 2. mája nad ruinami Berlina zaviali víťazní sovietske zástavy a popri nich aj polské. 9. mája veľkonemecká rísa prestala existovať.

"Soutoku" zvou
graú, byl obklo-
dobný jako rod-
předků, které b-
kem „tajná záteč-
namu“ a uloženy
fu Himmlera. Do-
čtení si nasazov-
být uverejněno.

Hitler tiv pom-
vou, mlatdi o 2/
mezi nejprsněji
III. Nic t-
bovat mytus, ji-
mistr nacistick-
bels. Hitler měl
zíavým vñdcem
da, který se zří-
kromého žvota
noval - tvøení
Sám Hitler napo-
a kde moh, rñí-
ženatý. Moje m-
Velkonemecká
goebbelsovská pr-
síté přizvokovala

Nicméně bez
navázal blišší
sesíeníc Angel
snímku nahore
spáchala sebevrá-
nemu. Její smrt
nezapisobila, pro-
dřive navázel no-
laborantkou, zam-
michovském fo-
nazývala Eva A-
vá (snímek dole
Heinrich Hoff-
vorn Hitlerův f-
obdobi znamostí
dcera Hoffmanna
povídala, že pře-
s Hitlerem si E-
prsenku vatou
byla plnější, po-
Po smrti A. Rau-

Ved este neuvio. V ľete ruku 1931, kedy sa tie začinajú skusne sili v dej-
na život a na smrt, obranný boj podmanených národov. Hitler sa nazdá-
val, že porazil Sovietsky zväz, keď povedal: „Sovietska armáda prestala exisťovať a ruská kampaň sa končí“. Bol si taký istý víťazstva, že dokon-
ca vydal smernice o budúcom znížení počtu ozbrojených sil a mobilizoval obrovský štáb odborníkov z rôznych oblastí, ktorí vypracovali podrobny-
plán „nového poriadku“ a pomocou krvavého teroru tento „poriadok“ za-
vádzali. Prinášame dokumenty z tohto obdobia, ktoré svedčia o namyšlenos-
ti Hitlera a jeho pretoriánov.

PŘÍSNĚ DŮVĚRNĚ

